

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра юридичних дисциплін

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
навчальної дисципліни «Вогнева підготовка»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
262 Правоохоронна діяльність (поліцейські)

Суми 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС (з юридичних дисциплін)

Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри (юридичних дисциплін) (протокол від 29.08.2023 № 1)

Розробники:

1. Викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ Кодак Е. Ю.
2. Викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ Семеновенко В. М.
3. Викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ Підойма М. М.
4. Викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ Федченко К. А.
5. Викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ Івашина С. І.
6. Викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ Проценко Р.В.

Рецензенти:

1 Доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент Маркова О.О.

2. Начальник управління патрульної поліції в місті Суми Калюжний О. О.

**Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер розділу	Номер та назва теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
		всього	З них					
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійні заняття
Семестр 1								
	Тема 1.«Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами, загальні положення курсу стрільб та правові підстави застосування вогнепальної зброї»						Залік	
	1.1. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами	4	2	-	-	-		2
	1.2. Правові підстави та порядок застосування та використання вогнепальної зброї	4	2	-	-	-		2
	1.3. Положення Кримінального кодексу України щодо застосування вогнепальної зброї	4	2	-	-	-		2
	Тема 2: «Матеріальна частина пістолетів»							
	2.1. Вивчення пістолета Макарова (ПМ)	12	-	-	10	-		2
	2.2 Вивчення пістолета Форт 12, Форт 17	12	-	-	10	-		2
	2.3. Призначення, загальна будова, бойові властивості АКС-74 У	11	-	-	6	-		5
	2.4. Нормативи з вогневої підготовки	13	-	-	8			5
	Всього за семестр	60	6	-	34	-		20

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема 2 Заняття 1-5

Дидактична мета: Вивчити з курсантами тактико технічні характеристики, загальну будову та призначення частин і механізмів «ПМ

Місце проведення: клас вогневої підготовки.

Вид заняття: розповідь, показ-практичне тренування.

Учбові питання:

1. Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні ПМ.
2. Будова та призначення частин ПМ.
3. Затримки при стрільбі з ПМ
4. Чищення та змащування зброї

Кількість годин: 10 години.

Матеріальне забезпечення: учбові пістолети, учбові патрони, приладдя, макет ПМ, стенди, світлові табло.

Розрахунок учбового часу:

♦ Організація заняття	15 хв.
♦ Вивчення нового матеріалу	60 хв.
♦ Підведення підсумків	15 хв.

Організація заняття:

1. Прийняти доповідь командира взводу, перевірити наявність курсантів по журналу, зовнішній вигляд слухачів;
2. Оголосити задачі та порядок заняття
3. Роздати учбову зброю

Вивчення нового матеріалу:

1. Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні ПМ.
2. Будова та призначення частин ПМ.

**1. Призначення, бойові властивості,
лінійні та вагові дані ПМ.**

9-мм пістолет Макарова «ПМ» є особистою зброєю нападу та захисту, призначеною для поразки противника на коротких відстанях (на озброєнні – з 1951 року).

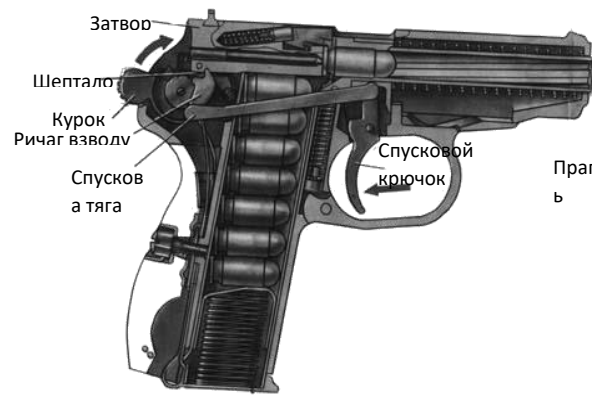
Пістолет – зброя самозарядна, його автоматика працює на принципі використання енергії віддачі вільного затвора. Затвор зі стволом зчеплення не має. Надійність замикання каналу ствола досягається за рахунок великої маси затвора та сили затворної пружини. Завдяки самовзводному ударно-спусковому механізму куркового типу можна швидко відкривати вогонь безпосередньо натискуючи на хвіст спускового гачка без попереднього зведення курка. Безпека в користуванні пістолетом забезпечується надійно діючим запобіжником, який розташований на лівій стороні затвора. Вогонь ведеться одиночними пострілами.

Розроблено модернізований варіант пістолета під повний патрон підвищеної потужності. При зберіганні габаритів пістолета місткість магазину збільшена до 12 патронів, початкова швидкість кулі збільшена до 415 м/с. Цей варіант пістолета отримав назву ПММ.

<i>Параметр</i>	<i>Величина</i>	<i>Примітки</i>
Вага з магазином без патронів	730 г	Мінімум та максимум. Безпека, якість стрільби. Одноманітність. Спорт.
Вага пістолета з патронами	810 г	
Вага патрона	10 г	
Вага кулі	6,1 г	
Зусилля на спусковому гачку	1,5-3,5 г	
Довжина пістолета	161 мм	
Ширина пістолету	30,5 мм	
Висота пістолета	126,75 мм	
Довжина ствола	93 мм	
Довжина патрона	25 мм	
Кількість нарізів	4	Калібр іншої зброї – див. у додатку.
Калібр ствола – відстань між протилежними полями	9 мм	
Початкова швидкість кулі	315м/с	“В упор” “Куля стрілецької зброї зберігає убивчу дію практично до граничної відстані”
Відстань найбільш ефективного вогню	до 50 м	
Убивча дія кулі зберігається	до 350 м	
Бойова скорострільність	30 пост. за хв.	

Бойова скорострільність – кількість пострілів, що можна виконати в одиницю часу /за хвилину/ з точним виконанням засобів та правил стрільби, з урахуванням часу, потрібного на перезарядження зброї, коригування та перенесення вогню з однієї цілі на іншу.

9 - мм пістолет Макарова (основні частини)

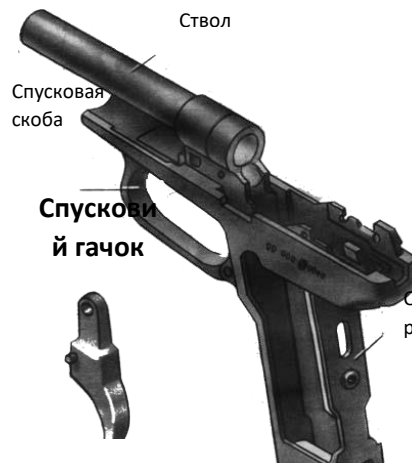
Магазин

Запобіжник

Рамка со стволом та спусковою скобою

Мушка

Затвор

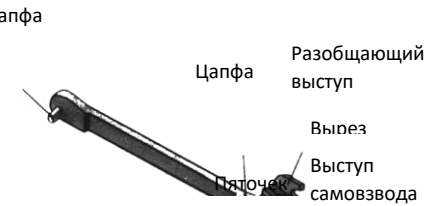

Гніток

Шептало с пружинкой

Спусковая тяга с рычагом взвода

Курок

Затворная задержка

Рукоятка

Бойовая пружина

2. Будова ПМ та призначення його частин

Основні частини та механізми пістолета, їх призначення (Всього їх – 7. Рекомендується запам'ятати в наведеному порядку):

1. Рамка зі стволом та спусковою скобою

Ствол – для направлення польоту кулі.

Нарізи – надання кулі обертального руху.

Рамка – з'єднує всі частини пістолета.

Основа рукоятки – кріплення рукоятки, бойові пружини, уміщення магазина.

Спускова скоба – запобігання випадкового натискування на спусковий крючок.

2. Затвор з ударником, викидачем та запобіжником

Затвор

- подавання патрона із магазина до патронника;
- замикання каналу ствола при пострілі;
- утримання гільзи /витягання патрона/ до зустрічі з відбивачем затворної затримки;
- ставлення курка на бойовий звід.

Ударник- для розбиття капсуля патрону

Викидач- для утримання патрону або гільзи

Запобіжник- для безпечного користування зброєю.

3. Зворотна пружина – повернення затвору в попереднє положення після пострілу.

4. Рукоятка з гвинтом – для зручності утримання пістолета в руці. Гвинт кріпить рукоятку та бойову пружину. Антабка – для кріплення пістолетного ремінця.

5. Магазин – для вміщення 8 патронів.

Складається: корпус, подавач, пружина, кришка. Зуб подавача вмикає /підіймає/ затворну затримку, коли закінчились всі патрони в магазині.

6. Затворна затримка:

- утримує затвор у задньому положенні, коли закінчились всі патрони в магазині;
- відбиває гільзу або патрон через вікно в затворі.

7. Ударно-спусковий механізм /6 частин/:

Спусковий крючок – спуск курка з бойового зводу та зведення курка при стрільбі самовзводом.

Спускова тяга з важелем зводу – спуск курка при натискуванні на спусковий крючок.

Шептало – утримання курка на бойовому та запобіжному зводі.

Курок – нанесення удару по ударнику.

Бойова пружина – приведення до дії курка та спускової тяги.

Широке перо діє на курок та регулює силу його удару.

Вузьке перо діє на спускову тягу та регулює зусилля на спусковому крючку.

Нижній кінець бойової пружини є клямкою магазина.

Засувка бойової пружини – кріпить бойову пружину.

3. Затримки при стрільбі з ПМ

Затримки при стрільбі можуть з'явитися при довгостроковій роботі в результаті зношення частин і механізмів, а частіше при необережному поводженні та неувважному догляді.

Для попередження затримок при стрільбі з пістолета необхідно:

- правильно підготовлювати пістолет до стрільби;
- своєчасно та за всіма правилами оглядати, чистити та змащувати пістолет;
- особливо ретельно стежити за чистотою та змащувати частини пістолета;
- своєчасно проводити ремонт;
- перед стрільбою оглянути патрони. Несправні, іржаві та забруднені патрони для стрільби не застосовувати;
- під час стрільби та транспортування оберігати пістолет від забруднення та ударів.

Якщо при стрільбі буде затримка, то її необхідно усунути перезарядженням. Якщо перезарядженням вона не усувається, то необхідно з'ясувати причину затримки та усунути її.

ЗАТРИМКИ	ПРИЧИНА	СПОСІБ УСУНЕННЯ
1. Осічка. Затвор у крайньому передньому положенні, курок зпущено, але пострілу не відбувається	1. Капсуль патрона не справний. 2. Згущення мастила або забруднення каналу під ударник. 3. Малий вихід ударника або збоїни на бойку.	1. Перезарядити пістолет, продовжити стрільбу. 2. Оглянути і прочистити пістолет. 3. Ремонт.

звернути увагу на описання затримки. Затвор дійшов до крайнього положення. Не треба говорити, “що затвор не дослав патрон до кінця” - це вже друга затримка;

в кожній затримці винна конкретна частина пістолета. У даному випадку можна назвати ударник;

з ударником пов'язані три причини: він не достає до капсуля через недостатню довжину, не дістає через труднощі руху в каналі, та через слабкий удар курка (винна бойова пружина);

не можна говорити, що “відсирів порох”. Тільки несправність капсуля веде до затримки. В пістолеті Макарова це дуже рідка причина осічки. Варто ще раз відвести курок, або використати патрон в іншому пістолеті – постріл зроблено.

ЗАТРИМКИ	ПРИЧИНА	СПОСІБ УСУНЕННЯ
2. Недокриття патрона затвором. Затвор зупинився, не дійшовши до переднього крайнього положення.	1. Забруднення патронника пазів та чашечка затвора. 2. Важкий рух викидача через забруднення пружини викидача чи гнітки.	1. Дослати затвор вперед поштовхом руки та продовжувати стрільбу. 2. Оглянути та прочистити пістолет.
3. Неподача або непроходження патрона з магазину в патронник. Затвор в передньому положенні, але патрона в патроннику немає, затвор зупинився в середньому	1. Забруднення магазину та рухомих частин пістолету. 2. Погнутість верхніх країв корпусу магазину.	1. Перезарядити пістолет та продовжувати стрільбу. Прочистити пістолет і магазин. 2. Замінити несправний магазин.

положенні разом з патроном, не дославши його в патронник.		
4. Прихоплення гільзи затвором. Гільза не викинута назовні через вікно в затворі та заклинилася між затвором і казенним зрізом ствола.	1. Забруднення рухомих частин пістолета. 2. Несправність викидача, його пружин або відбивача.	1. Викинути прихоплену гільзу та продовжувати стрільбу. 2. При несправності викидача з пружиною або відбивача пістолет відправляється в майстерню.
5. Автоматична стрільба.	1. Згущення мастила або забруднення частин ударно-спускового механізму. 2. Зношення бойового взводу курка або носика шептала. 3. Ослаблення або поломка пружини шептала. 4. Торкання полички уступу запобіжника зуба шептала.	1. Оглянути та прочистити пістолет. 2. Відправити пістолет у майстерню. 3. Теж саме. 4. Теж саме.

4. Чищення та змащування зброї

Чищення пістолета проводиться рідким мастилом для зброї РЖ згідно з ТУ 38.101 1315-90.

1. Прочистити канал ствола;
  2. Вичистити затвор від нагару;
  3. Прочистити місця навколо викидача і ударника, решту деталей та механізмів;
- Прочистити магазин.

Пістолет завжди повинен утримуватися в чистоті та справності.

Чищення пістолета проводиться:

- у бойових обставинах, на маневрах та тривалих навчаннях у полі – щодня в часи затишку бою або в перервах між заняттями;
- після навчань, нарядів та занять в полі без стрільби – негайно після закінчення навчань, нарядів або занять;
- після стрільби – негайно, на стрільбищі, почистити та змазати канал ствола та патронник; остаточну чистку пістолета роблять в підрозділі після повернення зі стрільби; в наступні 3-4 дні чистку роблять щодня;
- якщо пістолет знаходиться без використання – не рідше одного разу на 7 днів.

Чищення виконується в такій послідовності:

1. Підготувати протирочні та змащувальні матеріали.
2. Оглянути приладдя.
3. Розібрати пістолет.
4. Прочистити канал ствола.
5. Вичистити рамку.
6. Вичистити затвор, зворотну пружину, затворну затримку, частини ударно-спускового механізму.

7. Обтерти рукоятку.
8. Вичистити магазин.
9. Обтерти кобуру та протирку.

Змазку наносити тільки на добре очищену та суху поверхню металу негайно після чищення.

Для чищення та змащування пістолета застосовується:

- рідка ружейна змазка /Від t 45° до -50°C /;
- ружейна змазка $+5^{\circ}$ та вище/;
- розчин чистки ствола /РЧС/;
- ганчір'я та папір КВ-22;
- клоччя /коротке львоволокно/.

змащування виконується в такому порядку:

- змазати канал ствола;
  - інші металеві частини та механізми;
  - протирку;
  - зібрати пістолет;
- перевірити правильність збирання, роботу частин та механізмів

Підведення підсумків:

- оголошення оцінок;
- завдання на самопідготовку:

Заходи безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю.

Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні ПМ.

Будова та призначення частин ПМ.

Приладдя до ПМ.

Чищення та змащування зброї.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р.
2. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70.
3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України 26.01.2016 р. № 50.
4. Вогнева підготовка: [навч. посіб.] / Глущенко В. Ф., Безносьок Л.В., Колоколов А. О., Мовчан А. В. та ін. – Вінниця: ДТП, – 1998. – 160 с.
Застосування вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ: Посібник / В.О.Сніжко, В.В. Черней, А.В. Юрченко та ін. – К.: НАВСУ, 2004. –176 с.
5. Козяр М. Професійно-стрілецька підготовка особового складу ОВС України у швидкісних стрілецьких вправах: Навчальний посібник/ ЛІПБ МВС України. – Л., 2002. – 110с.

6. Організація та методика проведення навчальних стрільб з 9 мм пістолета Макарова і 5,45 мм автомата Калашникова: [методич. рекомендації] / [Банах С. М., Винярчук І. С., Удод А. Д., Алембець М. М.] – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2005. – 64 с.
7. Струць О. А. Особливості початкової стрілецької підготовки курсантів та шляхи усунення найбільш характерних помилок: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. [“Актуальні проблеми тактико-спеціальної та вогневої підготовки курсантів ВНЗ системи МВС України”], (Львів, 18 трав. 2010 р.). – Львів : Львів. держ. ун-т. внутр. справ, 2010. – С. 202–205.
8. Наказ МВС №334 від 26.04.2019 «Про затвердження курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів, і гранат поліцейських під час проведення практичних стрільб».

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема 2. заняття 6-10

Дидактична мета: Вивчити з курсантами тактико технічні характеристики, загальну будову та призначення частин і механізмів «Форт-12», «Форт-17».

Місце проведення: клас вогневої підготовки.

Вид заняття: розповідь, показ-практичне тренування.

Учбові питання:

1. Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні «Форт-12», «Форт-17»..
2. Будова та призначення частин «Форт-12», «Форт-17».
3. Приладдя до «Форт-12», «Форт-17».
4. Чищення та змащування зброї.

Кількість годин: 10 години.

Матеріальне забезпечення: учбові пістолети, учбові патрони, приладдя, стенди, світлові табло.

Розрахунок учбового часу:

◆ Організація заняття	15 хв.
◆ Вивчення нового матеріалу	60 хв.
◆ Підведення підсумків	15 хв.

Організація заняття :

1. Прийняти доповідь командира взводу, перевірити наявність курсантів по журналу, зовнішній вигляд курсантів;
2. Оголосити задачі та порядок заняття
3. Роздати учбову зброю

Вивчення нового матеріалу:

1. Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні «Форт-12», «Форт-17»..
2. Будова та призначення частин «Форт-12», «Форт-17».
3. Приладдя до «Форт-12», «Форт-17».
4. Чищення та змащування зброї.

1. Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні «Форт-12», «Форт-17».

ПІСТОЛЕТ “ФОРТ-12”

9-мм пістолет "Форт-12" є особистою зброєю нападу та захисту, призначеною для поразки противника на певній відстані.

Пістолет напівавтоматичний з магазинною подачею патронів.

Пістолет сконструйований так, що його завжди зручно тримати в руці проводити швидку, точну та інтенсивну стрільбу. Надійне замкнення каналу ствола досягається і великою вагою затвора та силою зворотної пружини. Ствол закріплений на рамці. Затвор вільний. Механізм для стрільби з пістолета куркового типу. Ударно-спусковий механізм пістолета самовзводний подвійної дії ІА/ДА.

На мушку і цілик пістолета нанесенні люмінесцентною фарбою крапки для точного прицілювання в нічний час.

Запобіжники:

- від випадкового пострілі блокує курок, затвор і спусковий гачок ,як при зведеному, так і при спущеному курку;
- від передчасного пострілу при закритому затворі блокується спусковий гачок;
- запобіжний звід курка.

1. Тактико – технічні характеристики

Калібр	9 мм.
Патрон	9x18 мм ПМ
Початкова швидкість кулі	315 м/с.
Довжина пістолета	180 мм.
Довжина ствола	95 мм.
Ширина	34 мм.
Вага зі спорядженим магазином	950 г.
Вага з порожнім магазином	830 г.
Зусилля на спусковий гачок	1,5-3,5 кг.

Висота пістолета	131 мм.
Кількість нарізів	6 шт.
Місткість магазина	12 патронів.
Бойова скорострільність	40 п/хв.
Відстань найбільш ефективного бою	до 50 м.
Убійна сила кулі зберігається	до 350 м

ПІСТОЛЕТ “ФОРТ-17”

Форт - 17 є особистою зброєю нападу і захисту, призначений для ураження противника на коротких відстанях.

ТТХ Форт - 17:

Вага без патронів -	680 г
Вага зі спорядженим магазином -	830 г
Довжина пістолета -	180 мм
Довжина ствола -	95 мм
Ширина -	33 мм
Висота -	130 мм
Калібр -	9 мм
Кількість нарізів -	6 правосторонніх
Патрон -	9×18 Makarov
	9×17 Kurz
Прицільна дальність -	25 м (патрон 9×18 Makarov)
	30 м (патрон 9×17 Kurz)
Ефективна дальність вогню -	до 50 м
Убивча сила кулі -	350 м
Магазин -	контейнерного типу, дворядний

Місткість магазину -	15 шт (патрон 9×18 Makarov) 16 шт (патрон 9×17 Kurz)
Бойова скорострільність -	40 п/хв
Початкова швидкість кулі -	320 м/с (патрон 9×18 Makarov) 300 м/с (патрон 9×17 Kurz)
Зусилля на спусковий гачок -	2 кг - 3.5 кг
Принцип дії -	вільний затвор
Прицільні пристрої -	звичайні, відкритого типу

2.Будова та призначення частин «Форт-12», «Форт-17».

ОСНОВІ ЧАСТИНИ ПІСТОЛЕТУ “ФОРТ-12”:

1. Затвор з ударником, викидачем та запобіжником.

- досилання патрона з магазину в патронник;
- замикання каналу ствола під час пострілу;
- утримання гільзи (патрона) в чашечці затвору до зустрічі з відбивачем;
- постановка курка на бойовий взвод.

Ударник - для нанесення удару по капсулю патрона.

Викидач - для утримання гільзи (патрона) в чашечці затвору.

Гніток з пружиною - для притиснення викидача до кільцевої проточки гільзи.

Запобіжник – для безпечного поводження з пістолетом.

2. Рамка в зборі із стволом та спусковою скобою.

Ствол – для направлення польоту кулі.

Нарізи (6) – для надання кулі обертального руху.

Рамка – для з'єднання всіх частин пістолета.

Основа рукоятки – для кріплення рукоятки бойової пружини, вміщення магазину та заціпки магазину.

Спускова скоба – для запобігання випадкового натискування на спусковий гачок (дозволяє вести стрільбу двома руками).

Заціпка магазину з пружиною – для фіксації магазину в основі рукоятки.

3. Направляюча вісь – для направлення зворотної пружини (2).

4. Зворотна пружина (2) – для повернення затвору в попереднє положення після пострілу.

5. Рукоятка з двома гвинтами - для зручності утримання пістолета при стрільбі (для закривання бокових вікон та задньої стінки основи рукоятки).

Гвинт (2) рукоятки – для кріплення рукоятки до основи рукоятки.

6. Магазин – для вміщення дванадцяти патронів.

Складається з корпусу, подавача, пружини (заціпки кришки магазину), кришки.

Виступ подавача підіймає важіль затворної затримки вверху, при використанні всіх патронів в магазині.

7. Затворна затримка – утримує затвор у задньому положенні коли закінчились всі патрони в магазині. Вісь затворної затримки - для з'єднання затворної затримки з рамкою пістолета.

8. Ударно спусковий механізм.

Спусковий гачок – для спуску курка з бойового зводу та взведення курка при стрільбі самовзводом.

Спускова тяга – спуск курка при натисканні на спусковий гачок.

Шептало з пружиною – утримання курка на бойовому та запобіжному взводі.

Курок з важелем – для нанесення удару по ударнику. Важіль - для спуску курка з бойового зводу та взведення курка при стрільбі самовзводом.

Модуль – для з'єднання і узгодження дій спускової тяги, відокремлювача, шептала, важеля курка і курка.

Відбивач – для відбивання гільзи (патрона) з чашечки затвору при русі затвору назад.

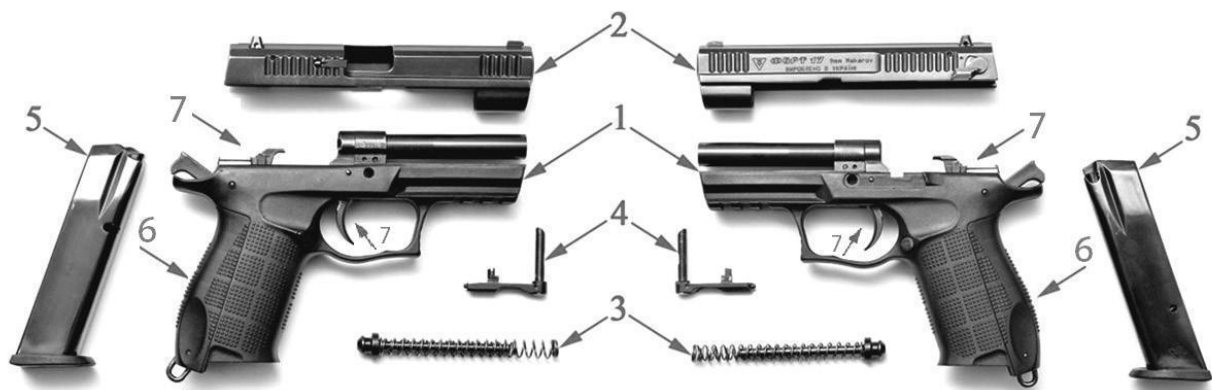
Відокремлювач - для відокремлювання спускової тяги від шептала, при русі затвору назад, та приєднання спускової тяги до шептала при русі затвору вперед. Крім того якщо затвор незачинений то відокремлювач блокує тягу і не дозволяє зробити постріл, а також не дозволяє перейти пістолету на автоматичну стрільбу.

Бойова пружина з важелем – для дії на курок. Важіль бойової пружини – для направлення бойової пружини.

9. Упор бойової пружини – для кріплення бойової пружини до основи рукоятки.

Пружини пістолета “Форт-12”	Вісі пістолета “Форт-12”	Штифти пістолета “Форт-12”
Зворотна (2) Магазина Защіпки магазина Викидача Ударника Спускового гачка Бойова пружина Шептала Запобіжника Затворної затримки	Направляюча Затворної затримки Шептала Курка Важеля курка Спускової тяги Спускового гачка	Мушки Ударника Патронника

ОСНОВІ ЧАСТИНИ ПІСТОЛЕТУ “ФОРТ-17”:

Основні частини Форт - 17:

1. Рамка зі стволем та спусковою скобою.
2. Затвор з ударником, викидачем та запобіжником.
3. Направляюча вісь зі зворотніми пружинами.
4. Затворна затримка.
5. Магазин.
6. Задня накладка рукоятки (Тильник).
7. Частини УСМ.

УСМ Форт - 17:

1. Штифт спускової тяги
2. Пружина спускової тяги
3. Штифт спускового гачка
4. Спускова тяга
5. Штифт шептала
6. Відбивач
7. Роз'єднувач
8. Пружина шептала
9. Шептало
10. Штовхач
11. Спусковий гачок
12. Штифт важеля
13. Курок
14. Важіль
15. Бойова пружина
16. Упором бойової пружини
17. Штифт штовхача

Призначення основних частин та механізмів Форт-17:

- рамка** призначена для з'єднання всіх частин пістолета, складає одне ціле з рукояткою та спусковою скобою;
- ствол** призначений для надання напрямку польоту кулі, надання їй обертального руху;
- спускова скоба** призначена для запобігання випадковому натисканню на спусковий гачок;
- затвор** призначений для подачі патрона з магазину до патронника, запирання каналу ствола при пострілі, витягування гільзи (патрона), постановки курка на бойовий взвід;
- ударник** призначений для розбивання капсуля патрона;
- викидач** призначений для утримання гільзи (патрона) у чашці затвора до зустрічі з відбивачем;
- запобіжник** призначений для забезпечення безпечного поводження з пістолетом;
- мушка, цілик** призначені для прицілювання;
- направляюча вісь** призначена для направлення руху зворотніх пружин та затвору;
- зворотні пружини** призначені для повернення затвора в крайнє переднє положення після пострілу;
- затворна затримка** призначена для утримування затвора у крайньому задньому положенні, після використання всіх патронів з магазину;
- задня накладка рукоятки (тільник)** призначена для зручності тримання пістолета у руці, підгону рукоятки під розміри долоні;
- магазин** призначений для вміщення 15 патронів;
- фіксатор магазину** призначений для утримування магазину в рукоятці;
- ударно-спусковий механізм:**
- **спусковий гачок** призначений для спуску курка з бойового взводу та зведення його при стрільбі самозводом;
  - **спускова тяга** призначена для спуску курка з бойового взводу та взведення його при натисканні на хвіст спускового гачка;
  - **пружина спускової тяги** призначена для повернення спускового гачка та спускової тяги у вихідне положення;
  - **штифт спускової тяги** призначений для взаємного з'єднання спускового гачка, спускової тяги та пружини спускової тяги;
  - **штифт спускового гачка** призначений для з'єднання спускового гачка з рамкою пістолета;
  - **корпус відбивача** призначений для з'єднання шептала з пружиною, курка зі штифтом, тримання і спрямування руху роз'єднувача та штовхача.

- **відбивач** для виштовхування назовні гільзи через вікно в затворі;

шептало призначене для утримування курка на бойовому та запобіжному взводі;

куркок для завдання удару по ударнику;

штовхач призначений для зведення курка при стрільбі самозводом та для відведення назад спускової тяги під час зведення курка рукою чи затвором;

роз'єднувач призначений для роз'єднання спускової тяги з шепталом при відході затвора в заднє положення;

бойова пружина призначена для приведення в дію важеля;

важіль призначений для спрямування та передачі зусилля від бойової пружини до курка;

упор бойової пружини призначений для спрямування руху важеля.

БУДОВА ТА ПРИНЦИП РОБОТИ

- Пістолет напівавтоматичний з магазинною подачею набоїв. Принцип дії автоматики пістолета засновано на використанні енергії віддачі вільного затвора, ствол не має зчеплення із затвором, надійність замикання каналу ствола досягається високою вагою і силою зворотної пружини.

- Само взводний ударно-спусковий механізм пістолета куркового типу подвійної дії.

- Надійний запобіжник, розташований з лівої сторони, при вмиканні блокує затвор з рамкою, шептало з курком, ударник, шептало із спусковим гачком.

- Крім запобіжника, в пістолеті передбачені інші засоби безпеки:

- якщо затвор незачинений, то відокремлювач блокує тягу і не дозволяє зробити постріл а також не дозволяє пістолету перейти на автоматичні стрільбу;

- для усунення випадкового пострілу при взводі курка до постановки його на бойовий звід або при зніманні його з бойового взводу куркок автоматично стає на запобіжний звід;

- штифт на затворі усуває можливість вильоту удержання в бік стрільця.

- Скоба спускового гачка дозволяє вести стрільбу обома руками.

- Розміри рукоятки вибрані з урахуванням антропометричних особливостей руки, що дозволяє вести швидко точну та інтенсивні стрільбу.

3. Приладдя до «Форт-12», «Форт-17».

До приладдя пістолета «Форт-12» відносяться: кобура, протирка Форт запасний магазин, пістолетний ремінець.

До приладдя пістолета «Форт-17» відносяться: кобура, протирка Форт, запасний магазин, пістолетний ремінець.

ЗАТРИМКИ ПРИ СТРІЛЬБІ ТА СПОСОБИ ЇХ УСУНЕННЯ

ЗАТРИМКА	ПРИЧИНА ЗАТРИМКИ	СПОСІБ УСУНЕННЯ
1.Осічка. Затвор у крайньому передньому положенні. Курок спущено, але пострілу відбулося.	1. Несправність набою	1. Перезарядити пістолет та продовжити стрільбу
	2. Згущення мастила або забруднення каналу під ударник.	2. Оглянути і прочистити пістолет.
	3. Малий вихід ударника його зношення чи забоїни на бойку.	3. При зношенні бойка пістолет відправити до ремонтної майстерні.
	4. Осадження або злам бойової пружини.	4. Відправити пістолет до ремонтної майстерні.
2. Недокриття набою затвором. Затвор зупинився, не дійшовши крайнього переднього положення. Спуск купка неможливо виконати.	1. Забруднення патронника, пазів рамки. Важкий рух викидача через забруднення пружини викидача чи гнідки.	1. Дослати затвор рукою вперед і продовжити стрільбу. Оглянути та прочистити.
	2. Злам або осадження затворних пружин.	2. Відправити пістолет до ремонтної майстерні.
3. Неподача або непросування набою з магазина в патронник. Затвор в передньому положенні, але набою в патроннику не має; затвор в середньому положенні разом з набоем.	1. Забруднення магазина чи рухомих частин пістолета.	1. Перезарядити пістолет та продовжити стрільбу. Почистити пістолет та магазин.
	2. Погнутість верхніх країв корпусу магазина.	2. Замінити несправний магазин.
4. Прихоплення (ущемлення) гільзи затвором. Гільза не викинута на зовні та заклинилася між затвором та казенним зрізом свола.	1. Забруднення рухомих частин пістолета	1. Викинути перехвачену гільзу та продовжити.
	2. Несправність викидача, його пружини або відбивача.	2. Відправити пістолет до ремонтної майстерні.
5. Автоматична	1. Згущення мастила чи забруднення частин ударно-	1. Оглянути та почистити пістолет

стрільба.	спускового механізму.	
	2. Злам роз'єднувача.	2. Відправити пістолет до ремонтної майстерні.

4. Чищення та змащування зброї

Чищення пістолета проводиться рідким мастилом для зброї РЖ згідно з ТУ 38.101 1315-90.

1. Прочистити канал ствола;
  2. Вичистити затвор від нагару;
  3. Прочистити місця навколо викидача і ударника, решту деталей та механізмів;
- Прочистити магазин.

Пістолет завжди повинен утримуватися в чистоті та справності.

Чищення пістолета проводиться:

- у бойових обставинах, на маневрах та тривалих навчаннях у полі – щодня в часи затишку бою або в перервах між заняттями;
- після навчань, нарядів та занять в полі без стрільби – негайно після закінчення навчань, нарядів або занять;
- після стрільби – негайно, на стрільбищі, почистити та змазати канал ствола та патронник; остаточну чистку пістолета роблять в підрозділі після повернення зі стрільби; в наступні 3-4 дні чистку роблять щодня;
- якщо пістолет знаходиться без використання – не рідше одного разу на 7 днів.

Чищення виконується в такій послідовності:

1. Підготувати протирочні та змащувальні матеріали.
2. Оглянути приладдя.
3. Розібрати пістолет.
4. Прочистити канал ствола.
5. Вичистити рамку.
6. Вичистити затвор, зворотну пружину, затворну затримку, частини ударно-спускового механізму.
7. Обтерти рукоятку.
8. Вичистити магазин.
9. Обтерти кобуру та протирку.

Змазку наносити тільки на добре очищену та суху поверхню металу негайно після чищення.

Для чищення та змащування пістолета застосовується:

- рідка ружейна змазка /Від t 45⁰ до – 50⁰C/;
- ружейна змазка /+5⁰ та вище/;

- розчин чистки ствола /РЧС/;
- ганчір'я та папір KB-22;
- клоччя /коротке львоволокно/.

змащування виконується в такому порядку:

- змазати канал ствола;
- інші металеві частини та механізми;
- протирку;
- зібрати пістолет;

перевірити правильність збирання, роботу частин та механізми

Підведення підсумків:

- оголошення оцінок;
- завдання на самопідготовку:

Заходи безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю.

Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні; «Форт-12», «Форт-17».

Будова та призначення частин „Форт-12”, «Форт-17».

Приладдя до „Форт-12”, «Форт-17».

Чищення та змащування зброї.

ЛІТЕРАТУРА:

9. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р.
10. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70.
11. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України 26.01.2016 р. № 50.
12. Вогнева підготовка: [навч. посіб.] / Глущенко В. Ф., Безносьок Л.В., Колоколов А. О., Мовчан А. В. та ін. – Вінниця: ДТП, – 1998. – 160 с.
Застосування вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ: Посібник / В.О.Сніжко, В.В. Черней, А.В. Юрченко та ін. – К.: НАВСУ, 2004. –176 с.
13. Козяр М. Професійно-стрілецька підготовка особового складу ОВС України у швидкісних стрілецьких вправах: Навчальний посібник/ ЛІПБ МВС України. – Л., 2002. – 110с.
14. Організація та методика проведення навчальних стрільб з 9 мм пістолета Макарова і 5,45 мм автомата Калашникова: [методич. рекомендації] / [Банах С. М., Винярчук І. С., Удод А. Д., Алембець М. М.] – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2005. – 64 с.
15. Струць О. А. Особливості початкової стрілецької підготовки курсантів та шляхи усунення найбільш характерних помилок: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. [“Актуальні проблеми тактико-спеціальної та вогневої підготовки курсантів ВНЗ системи МВС України”], (Львів, 18 трав. 2010 р.). – Львів : Львів. держ. ун-т. внутр. справ, 2010. – С. 202–205.

16. Наказ МВС №334 від 26.04.2019 «Про затвердження курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів, і гранат поліцейських під час проведення практичних стрільб».

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема 2 заняття 11-13

Дидактична мета: Вивчити з курсантами тактико технічні характеристики, загальну будову та призначення частин і механізмів «АКС-74У».

Місце проведення: клас вогневої підготовки.

Вид заняття: розповідь, показ-практичне тренування.

Учбові питання:

5. Бойові властивості, лінійні та вагові данні «АКС-74У»
6. Будова та призначення частин «АКС-74У»
7. Комплект до «АКС-74У»
8. Чищення та змащування зброї.

Кількість годин: 6 години.

Матеріальне забезпечення: учбові пістолети, учбові патрони, приладдя, стенди, світлові табло.

Розрахунок учбового часу:

♦ Організація заняття	15 хв.
♦ Вивчення нового матеріалу	60 хв.
♦ Підведення підсумків	15 хв.

Організація заняття:

4. Прийняти доповідь командира взводу, перевірити наявність курсантів по журналу, зовнішній вигляд курсантів;
5. Оголосити задачі та порядок заняття
6. Роздати учбову зброю

Вивчення нового матеріалу – 60 хв.:

5. Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні «АКС-74У»
6. Будова та призначення частин «АКС-74У»
7. Приладдя до «АКС-74У»
8. Чищення та змащування зброї.

Провести інструктаж курсантів із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час проведення заняття. Ознайомити курсантів з метою заняття структурою та організацією його проведення. Аргументувати необхідність активної участі курсантів на заняттях.

Питання повторення:

- призначення та бойові властивості ПМ;
- загальна будова пістолета Макарова;
- призначення та устрій рамки зі стволом та спусковою скобою;
- призначення та устрій затвора з ударником, викидачем та запобіжником, та зворотною пружиною;
- призначення та устрій рукоятки з гвинтом, затворної затримки та магазину,
  - призначення частин і механізмів пістолета «Форт-12».

Підведення підсумків повторення.

= Після проведення повторення і підведення його підсумків, викладач переходить до мотивації мети заняття

Мотивація мети заняття: Автомат Калашникова АКС-74У, знаходиться на озброєнні в ОВС України і використовується в багатьох підрозділах. Знання бойових властивостей, вміння їх використання, вміння розбирати, збирати, необхідно майбутньому працівнику поліції. Вивчення матеріальної частини АКС-74У є складовою частиною вогневої підготовки.

1. Бойові властивості, лінійні та вагові данні «АКС-74У»

5,45-мм автомат Калашникова є індивідуальною зброєю і призначений для знищення живої сили та вогневих засобів противника.

З автомата ведеться автоматичний і одиночний вогонь. Автоматичний вогонь є основним видом вогню з автомата; він ведеться короткими (до 5 пострілів) і довгими (до 10 пострілів) чергами і безперервний. Подача патронів проводиться з коробчатого магазину ємністю на 30 патронів.

Бойові властивості автомата:

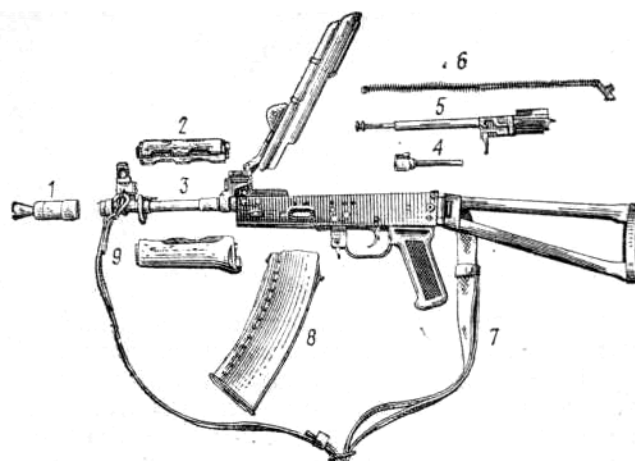
Калібр, мм	5,45
Прицільна дальність, м	500
Дальність прямого пострілу по грудній фігурі. м	360

Темп стрільби, пострілів у хвилину	650-700
Бойова скорострільність, пострілів у хвилину:	
при стрільбі одиночними пострілами	40
при стрілянині чергами	100
Початкова швидкість кулі, м/с	735
Дальність, до якої зберігається забійна дія кулі, м	1100
Гранична дальність польоту кулі, м	2900
Вага автомата, кг:	
з неспорядженим магазином	2,7
з спорядженим магазином	3.0
Ємкість магазину, патронів	30
Вага магазину, кг	0,215
Число нарізів, шт.	4
Довжина автомата, мм:	
- у бойовому положенні (з відкинутим прикладом)	730
- у похідному положенні (із складеним прикладом)	490
Довжина ствола, мм	206,5
Довжина прицільної лінії, мм	235
Довжина нарізної часті ствола, мм	164,5
Довжина ходу нарізів, мм	160
Товщина мушки, мм	1.6
Вага патрона, м	10,2
Вага кулі зі сталевим сердечником, м	3,4
Вага порохового заряду, м	1,45
Вага нічного прицілу НСПУМ у бойовому положенні, кг	2,2

ЗАГАЛЬНИЙ УСТРІЙ І ПРИНЦИП РОБОТИ АВТОМАТА

Автомат Калашникова складається з наступних основних частин і механізмів:

1. Полум'ягасник.
2. Газова трубка зі ствольною накладкою.
3. Ствол зі ствольною коробкою; кришкою ствольної коробки; прицільним пристроєм; з прикладом що складається; пістолетною рукояткою; ударно-спусковим механізмом.
4. Затвор.
5. Затворна рама з газовим поршнем.
6. Зворотний механізм.
7. Ремінь.
8. Магазин.
9. Цівка.

Автоматична дія автомата заснована на використанні енергії порохових газів, що відводяться з каналу ствола до газового поршня затворної рами.

При пострілі частина порохових газів, що слідують за кулею, спрямовується через отвір в стінці ствола в газову камеру, давить на передню стінку газового поршня і відкидає поршень і затворну раму із затвором в заднє положення.

При відході назад затвор відкриває канал ствола витягує з патронника гільзу і

викидає її назовні, а затворна рама стискає поворотну пружину і зводить курки.

У переднє положення затворна рама із затвором повертається під дією поворотного механізму, затвор при цьому досилає черговий патрон з магазина в патронник і закриває канал ствола, а затворна рама виводить виступ (шептало) автоспуску з під взводу автоспуску курка. Курок становиться на бойовий взвод. Замкнення затвора здійснюється його повтором праворуч і заходом бойових виступів за бойові упори ствольної коробки. Якщо перекладач встановлений на автоматичний вогонь, то стрільба буде продовжуватися доти, доки натиснуто спусковий гачок і в магазині є патрони.

Якщо перекладач встановлений на одиночний вогонь, то при натисненні на спусковий гачок станеться тільки один постріл; для того щоб стався наступний постріл, необхідно відпустити спусковий гачок і знов натиснути на нього.

2. Будова та призначення частин «АКС-74У»

Ствол служить для пряму польоту кулі. Всередині ствол має канал з чотирма нарізами. У казенній частині канал гладкий і зроблений за формою гільзи; ця частина каналу служить для приміщення патрона і називається патронником.

Газова камера служить для пряму порохових газів зі ствола на газовий поршень затворної рами.

Ствольна коробка служить для з'єднання частин і механізмів автомата, для забезпечення закриття каналу ствола затвором і замкнення затвора. У ствольної коробці вміщується ударно-спусковий механізм.

Прицільний пристрій служить для наведення автомата при стрільбі по цілях на різній відстані. Він складається з прицілу і мушки.

Приклад і пістолетна рукоятка служать для зручності дії автоматом.

Кришка ствольної коробки оберігає від забруднення частин і механізмів, вміщених в ствольної коробці.

Затворна рама з газовим поршнем служить для приведення в дію затвора і ударно-спускового механізму.

Затвор служить для досилання патрона в патронник, закриття каналу ствола при пострілі, розбивання капсуля і витягання з патронника гільзи (патрона). Затвор складається з: кістяка, ударника, викидача з пружиною і віссю, шпильки.

Зворотний механізм служить для повернення затворної рами із затвором в переднє положення. Він складається з: зворотної пружини, направляючого стержня, жвавого стержня і муфти.

Газова трубка зі ствольною накладкою служить для пряму рушення газового поршня і запобігання рук автоматника від опіків при стрільбі. Переднім кінцем газова трубка надівається на патрубок газової камери.

Ударно-спусковий механізм служить для спуску курка з бойового взводу або з взводу автоспуску; нанесення удару по ударнику; забезпечення ведення автоматичного або одиночного вогню; припинення стрільби; для запобігання пострілам при незачиненому затворі і для постановки автомата на запобіжник. Ударно-спусковий механізм вміщується в ствольної коробці. Де кріпиться трьома взаємозамінними осями.

Ударно-спусковий механізм складається з курка з бойовою пружиною,

уповільнювача курка з пружиною, спускового гачка, шептала одиночного вогню з пружиною, автоспуску з пружиною і перекладача.

Курок з бойовою пружиною служить для нанесення удару по ударнику.

Уповільнювач курка служить для сповільнення рушення курка уперед з метою поліпшення купчастості бою при веденні автоматичного вогню.

Спусковий гачок служить для утримання курка на бойовому взводі і для спуску курка.

Шептало одиночного вогню служить для утримання курка після пострілу в крайньому задньому положенні, якщо при веденні одиночного вогню спусковий гачок не був відпущений.

Автоспуск з пружиною служить для автоматичного звільнення курка з взводу автоспуску при стрільбі чергами, а також для запобігання спуску курка при незакритому каналі ствола і незачиненому затворі.

Перекладач служить для установа автомат на автоматичний або одиночний вогонь і на запобіжник.

Цівка служить для зручності і для запобігання рук автоматника від опіків.

Магазин служить для приміщення патронів і подачі їх в ствольну коробку. Він складається з корпусу, даху, стопорної планки, пружини і подавача.

Приналежність служить для розбирання, збирання, чищення та змащення автомата.

**Затримки при стрільбі з автомата, їх причини
та способи усунення.**

Частини і механізми автомата при правильному поводженні з автоматом і належному догляді за ним тривалий час працюють надійно і безвідмовно. Однак внаслідок забруднення механізмів, зносі частин і недбалого поводження з автоматом, а також при несправності патронів можуть виникнути затримки при стрільбі.

Затримку при стрільбі необхідно спробувати усунути перезарядженням, для чого швидко відвести затворну раму назад до відмовлення, відпустити її і продовжувати стрілянину. Якщо затримка не усунулася, необхідно з'ясувати причину її виникнення й усунути, як сказано нижче:

Затримки	Причини затримок	Способи усунення
1. Неподача патрона. Затвор у переднім положенні, але пострілу не відбулося, у патроннику немає патрона.	1. Забруднення або не справність магазина. 2. Несправність засувки магазина.	1. Перезарядити автомат і продовжити стрільбу. При повторенні затримки замінити магазин. 2. Відправити автомат у майстерню.
2. Уतिकання патрона. Патрон кулею втикається в казенний зріз ствола, рухливі частини зупинились у середньому положенні.	Несправність магазина	Утримуючи рукоятку затворної рами, вийняти патрон та продовжити стрільбу. При повторенні затримки замінити магазин.

3. У

3. Осічка. Затвор у переднім положенні, патрон у патроннику, курок спущений, але постріл не відбувся.	1. Несправність патрона. 2. Несправність ударника або ударно-спускового механізму, забруднення або заохолодження мастила (відсутнє або мале наколювання на капсулі від бойка). 3. Заклинення ударника в затворі.	1. Перезарядити і продовжити стрільбу. 2. При повторенні оглянути і прочистити ударник та ударно-спусковий механізм, при поломці або зношенні ударно - спускового механізму автомат відправити в майстерню.
4. Невитягання гільзи. Гільза в патроннику, черговий патрон впирається в неї кулею, рухомі частини зупинилися в середньому положенні.	1. Забруднення патронів або патронника.	1. Відвести рукоятку затворної рами назад і, утримуючи її в задньому положенні, Від'єднати магазин та вийняти патрон. Вийняти затвором або шомполом гільзу з патронника. При повторенні затримки прочистити патронник та патрони. 2. Оглянути і прочистити від бруду викидач. При несправності викидача
5. Прихват або невідбиття гільзи. Гільза не викинута зі ствольної коробки, а залишилась у ній спереду затвора або дослана затвором знову в	1. Забруднення частин, що труться, газових шляхів чи патронника 2. Забруднення чи несправність	1. Відвести рукоятку затворної рами назад, викинути гільзу і продовжити стрільбу. При повторенні прочистити газові шляхи, частини і патронник. 2. При несправності викидача автомат відправити в майстерню.
6. Недохід затворної рами в переднє положення.	Несправність зворотної пружини.	Замінити пружину(у бойовій обстановці передню частину повернути заправленим кінцем назад і продовжити стрільбу).

КОМПЛЕКТ АВТОМАТА ВХОДЯТЬ:

- чохол для автомата; - приналежність; - три запасних магазина; - чотири обійми; - перехідник; - сумка для переноски магазинів та приналежності. В комплект автомата з нічним прицілом входить також нічний стрілецький приціл універсальний модернізований.

4. Чищення та змащування зброї.

Для чищення і змащування вогнепальної зброї застосовуються:

- рідке рушничне мастило використовується при температурі повітря від +5 до -50° С;
- рушничне мастило для змащування каналу ствола, частин і механізмів після їх чищення; це мастило застосовується при температурі повітря вище +5° С;
- розчин РЧС (розчин чищення ствола) для чищення каналу ствола і інших частин зброї, на які впливають порохові гази.

Склад розчину РЧС: - питна вода 1 л; - вуглекислий амоній 200 гр.; - двохромовокислий калій 3-5 гр.

- дрантя або папір КВ-22 для обтирання, чищення і змащування зброї;
- пакля (коротке льоноволокно) для чищення каналу ствола.

Для зручності чищення пазів, вирізів і отворів можна застосовувати дерев'яні палички.

Періодичність чищення зброї :

- при підготовці до стрільби;
- після стрільби бойовими і холостими патронами - негайно по закінченню стрільби;
- після наряду і занять в полі без стрільби - по поверненню;
- в бойовій обстановці і на тривалих навчаннях - щодня в періоди затишшя бою і під час перерв навчань;
- якщо зброя не застосовується - не менш 1 разу на тиждень.

Після чищення зброєю необхідно змащувати. Мастило наносити тільки на добре очищену і суху поверхню метала негайно після чищення, щоб не допустити впливу вологи на метал.

Чищення автомата проводити в такому порядку:

1. Підготувати матеріали для чищення і змащування.
2. Розібрати автомат.
3. Оглянути належність і підготувати її для використання при чищенні.
4. Прочистити канал ствола (чищення проводити рідким рушничним мастилом або розчином РЧС).
5. Прочистити газову камеру, газову трубку (промити рідким рушничним мастилом або розчином РЧС і прочистити паклею за допомогою шомполу або дерев'яної палички).
6. Прочистити ствольну коробку, затворну раму, затвор. Газовий поршень прочистити дрантям з рідким рушничним мастилом або розчином РЧС, після чого насухо протерти.
7. Прочистити полум'я гасник.
8. Інші металеві частини насухо протерти дрантям, при сильному забрудненні частин прочистити їх рідким рушничним мастилом, а потім насухо протерти.

Змащування автомата проводити в такому порядку:

1. Змастити канал ствола, патронник.
2. Всі інші металеві частини і механізми автомата покрити тонким шаром мастила. Зайве мастило сприяє забрудненню частин і може викликати затримки при стрільбі. Дерев'яні частини не мастити. По закінченню змащування зібрати автомат, перевірити роботу його частин і - механізмів; вичистити і змастити магазин і приналежність.

Підведення підсумків:

- оголошення оцінок;
- завдання на самопідготовку:

Призначення, бойові властивості, лінійні та вагові данні; «АКС-74У».

Будова та призначення «АКС-74У».

Приладдя до «АКС-74У».

Чищення та змащування зброї.

ЛІТЕРАТУРА:

17. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р.
18. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70.
19. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України 26.01.2016 р. № 50.
20. Вогнева підготовка: [навч. посіб.] / Глущенко В. Ф., Безносьок Л.В., Колоколов А. О., Мовчан А. В. та ін. – Вінниця: ДТП, – 1998. – 160 с.
Застосування вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ: Посібник / В.О.Сніжко, В.В. Черней, А.В. Юрченко та ін. – К.: НАВСУ, 2004. –176 с.
21. Козяр М. Професійно-стрілецька підготовка особового складу ОВС України у швидкісних стрілецьких вправах: Навчальний посібник/ ЛІПБ МВС України. – Л., 2002. – 110с.
22. Організація та методика проведення навчальних стрільб з 9 мм пістолета Макарова і 5,45 мм автомата Калашникова: [методич. рекомендації] / [Банах С. М., Винярчук І. С., Удод А. Д., Алембець М. М.] – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2005. – 64 с.
23. Струць О. А. Особливості початкової стрілецької підготовки курсантів та шляхи усунення найбільш характерних помилок: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. [“Актуальні проблеми тактико-спеціальної та вогневої підготовки курсантів ВНЗ системи МВС України”], (Львів, 18 трав. 2010 р.). – Львів : Львів. держ. ун-т. внутр. справ, 2010. – С. 202–205.
24. Наказ МВС №334 від 26.04.2019 «Про затвердження курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів, і гранат поліцейських під час проведення практичних стрільб».

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема 2. Заняття 14-17

Дидактична мета: Відпрацювання та вдосконалення нормативів з курсантами

Місце проведення: клас вогневої підготовки.

Вид заняття: розповідь, показ-практичне тренування.

Учбові питання:

9. Вивчення та вдосконалення нормативів пістолетів Форт
10. Вивчення та вдосконалення нормативів ПМ
11. Вивчення та вдосконалення нормативів АКС – 74У

Кількість годин: 8 години.

Матеріальне забезпечення: учбові пістолети, учбові патрони, приладдя, макет ПМ, стенди, світлові табло.

Розрахунок учбового часу:

♦ Організація заняття	15 хв.
♦ Вивчення нового матеріалу	60 хв.
♦ Підведення підсумків	15 хв.

Організація заняття:

7. Прийняти доповідь командира взводу, перевірити наявність курсантів по журналу, зовнішній вигляд курсантів;
8. Оголосити задачі та порядок заняття
9. Роздати учбову зброю

Умови і порядок виконання нормативів вогневої підготовки та їх оцінювання

/п	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
ПІСТОЛЕТ «ФОРТ-12» ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ (ПМ)		
	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазина патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені. 12 (8) патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі
АВТОМАТ КАЛАШНИКОВА ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ (АКС-74У)		
	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазина патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 30 патронів розсипані лежать на столі, магазин лежить поруч

Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання автомата	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний автомат лежить на столі
Вивчення та вдосконалення техніки збирання автомата після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний автомат лежить на столі

Норматив перший

ПІСТОЛЕТ "ФОРТ-12" ТА

ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

ПІСТОЛЕТ

МАКАРОВА

Оцінка

"відмінно" - 35 с; 19 с;

"добре" - 40 с; 21 с;

"задовільно" - 45 с; 23 с;

"незадовільно" у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" (вмикається хронометр) поліцейський:

1) бере магазин пістолета та споряджає його навчальними патронами;

2) після закінчення спорядження магазину покласти його на стіл та голосом доповісти: "Готовий!" (хронометр вимикається).

Норматив вважається невиконаним за умови впирання магазину чи руки, яка його утримує, у будь-яку поверхню, а також відтягування пружини подавана (ПМ).

Норматив другий

ДЛЯ ПІСТОЛЕТА "ФОРТ-12" ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

Оцінка

"відмінно" - 30 с;

"добре" - 33 с;

"задовільно" - 36 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" (вмикається хронометр) поліцейський:

1) від'єднує магазин від основи рукоятки (утримуючи пістолет за основу рукоятки, великим пальцем правої (лівої) руки необхідно натиснути на кнопку фіксатора магазину, одночасно відтягуючи вказівним пальцем лівої (правої) руки виступаючу частину кришки магазину, витягає магазин з основи рукоятки);

2) перевіряє, чи нема патрона в патроннику (вимикає запобіжник (опустити прапорець донизу), відводить лівою (правою) рукою затвор у заднє крайнє положення, ставить його на затворну затримку і оглядає патронник, після чого натискає великим пальцем правої (лівої) руки на затворну затримку та відпускає затвор));

3) магазином або шомполом натискає на вісь затворної затримки з правого боку;

4) відокремлює затворну затримку (потягнувши за неї з лівого боку);

5) від'єднує затвор від рамки (узявши пістолет у праву (ліву) руку за рукоятку, лівою (правою) рукою відводить затвор у крайнє заднє положення, піднімає його задню частину та зміщує затвор уперед, знімаючи зі ствола);

6) від'єднує зворотні пружини і напрямну вісь від рамки пістолета;

7) після закінчення виконання нормативу (частини пістолета лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: "Готовий!" (хронометр вимикається).

ДЛЯ ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА

Оцінка:

"відмінно" - 10 с;

"добре" - 13 с;

"задовільно" - 16 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" поліцейський:

1) від'єднує магазин від основи рукоятки (утримуючи пістолет за рукоятку правою (лівою) рукою, великим пальцем лівої (правої) руки відводить защіпку магазину назад до кінця, одночасно відтягуючи вказівним пальцем лівої (правої) руки виступаючу частину кришки магазину, витягає магазин з основи рукоятки);

2) перевіряє, чи нема патрона в патроннику (вимикає запобіжник (опустити прапорець донизу), відводить лівою (правою) рукою затвор у заднє положення, ставить його на затворну затримку й оглядає патронник, після чого натискає великим пальцем правої (лівої) руки на затворну затримку та відпускає затвор);

3) від'єднує затвор від рамки (узявши пістолет у праву (ліву) руку за рукоятку, лівою (правою) рукою відтягує спускову скобу вниз і в бік, фіксує її в перекошеному положенні вказівним пальцем руки, яка тримає пістолет;

4) лівою (правою) рукою відводить затвор у крайнє заднє положення і, припіднявши його задню частину, дає йому переміститися вперед під дією зворотної пружини, після чого відділяє затвор від рамки і ставить спускову скобу на своє місце;

5) знімає зі ствола зворотну пружину (утримуючи рамку правою (лівою) рукою за рукоятку і обертаючи зворотну пружину на себе лівою (правою) рукою, зняти її зі ствола);

6) після закінчення виконання нормативу (частини пістолета лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: "Готовий!" (хронометр вимикається).

Норматив третій

ДЛЯ ПІСТОЛЕТА "ФОРТ-12" ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

Оцінка:

"відмінно" - 35 с;

"добре" - 38 с;

"задовільно" - 41 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" поліцейський:

1) приєднує зворотні пружини і її напрямну вісь до рамки пістолета;

2) приєднує затвор до рамки (утримуючи рамку за рукоятку в правій (лівій) руці, а затвор у лівій (правій), уводить ствол та напрямну вісь із пружинами в канал затвора, після цього відводить затвор у крайнє заднє положення таким чином, щоб дульна частина ствола пройшла через канал затвора і виступила назовні, після цього опускає задню частину затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи затвора розташувалися в пазах рамки, і, притиснувши затвор до рамки, відпускає його);

3) приєднує затворну затримку (вставляє вісь затворної затримки в отвір з лівого боку рамки пістолета);

4) здійснює спуск курка з бойового зводу (натискає вказівним пальцем руки, яка утримує зброю, на спусковий гачок, притримуючи при цьому курок великим пальцем, плавно відпускає його);

5) вмикає запобіжник (піднімає прапорець доверху);

6) приєднує магазин до основи рукоятки (утримуючи пістолет у правій (лівій) руці, великим і вказівним пальцями лівої (правої) руки вставляє магазин в основу рукоятки через нижнє вікно, натискає на кришку магазину великим пальцем так, щоб спрацювала кнопка фіксатора магазину та заблокувала його);

7) перевіряє правильність збирання пістолета (вимикає запобіжник (опустити прапорець донизу), відводить затвор у заднє положення та відпускає (затвор має зафіксуватися на затворній затримці), натиснувши на затворну затримку повертає затвор у

переднє положення, здійснює спуск курка з бойового зводу, здійснює спуск курка з бойового зводу, вмикає запобіжник);

8) після закінчення виконання нормативу (пістолет у зібраному стані запобіжником догори лежить на столі) поліцейський голосом доповідає "Готовий!" (хронометр вимикається).

ДЛЯ ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА

Оцінка:

"відмінно" - 15 с;

"добре" - 18 с;

"задовільно" – 21 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" поліцейський:

1) приєднує до ствола зворотну пружину (узявши рамку за рукоятку в праву (ліву) руку, лівою (правою) рукою приєднує до ствола зворотну пружину обов'язково тим кінцем, у якому крайній виток має менший діаметр порівняно з іншими витками);

2) приєднує затвор до рамки (утримуючи рамку за рукоятку в правій (лівій) руці, а затвор у лівій (правій), вводить вільний кінець зворотної пружини в канал затвора, відводить затвор у крайнє заднє положення таким чином, щоб дульна частина ствола пройшла через канал затвора і виступила назовні, після цього опускає задню частину затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи затвора розташувалися в пазах рамки, і, притиснувши затвор до рамки, відпускає його);

3) вмикає запобіжник (піднімає прапорець доверху);

4) приєднує магазин до основи рукоятки (утримуючи пістолет у правій (лівій) руці, великим і вказівним пальцями лівої (правої) руки вставляє магазин в основу рукоятки через нижнє вікно, натиснути на кришку магазину великим пальцем так, щоб заціпка (нижній кінець бойової пружини) заскочила за виступ на стінці магазину);

5) перевіряє правильність збирання пістолета (вимикає запобіжник (опускає прапорець вниз), відводить затвор у заднє положення і відпускає його (затвор, пройде дещо вперед, стане на затворну затримку і залишиться в задньому положенні), після цього натискає великим пальцем правої (лівої) руки на затворну затримку, затвор повертається у вихіднє положення (курок при цьому повинен стояти на бойовому зводі) та вмикає запобіжник (курок при цьому повинен зірватися з бойового зводу і заблокуватися).

6) після закінчення виконання нормативу (пістолет у зібраному стані запобіжником догори лежить на столі) поліцейський голосом доповідає: "Готовий!" (хронометр вимикається).

Під час виконання нормативу:

- 1) для приєднання затвора до рамки не обов'язково відтягувати вниз і відводити спускову скобу (при відведенні затвора в крайнє заднє положення, необхідно припідняти його задню частину максимально вверх таким чином, щоб не було втикання нижньої передньої стінки затвора в гребінь спускової скоби, яка обмежує рух затвора назад);
- 2) удари долонею по магазину не дозволяються.

НОРМАТИВИ З АВТОМАТОМ

Норматив четвертий

ДЛЯ АВТОМАТА КАЛАШНИКОВА ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

Оцінка

"відмінно" - 40 с;

"добре" - 44 с;

"задовільно" - 48 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" (вмикається хронометр) поліцейському необхідно:

1) беручи зі столу навчальні патрони спорядити ними магазин автомата (помістити патрон у положенні кулею до мізинця так, щоб дно гільзи було трохи вище великого та вказівного пальців, на подавач магазину, утримуючи магазин з невеликим нахилом ліворуч, натиском великого пальця вкладати патрони по одному під загини бокових стінок дном гільзи до задньої стінки магазину);

2) після закінчення виконання нормативу покласти споряджений магазин на стіл та голосом доповісти: "Готовий!" (хронометр вимикається).

Норматив вважається невиконаним за умови впирання магазину в будь-яку поверхню.

Норматив п'ятий

ДЛЯ АВТОМАТ КАЛАШНИКОВА ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

"відмінно" - 18 с;

"добре" - 22 с;

"задовільно" - 26 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" (вмикається хронометр) поліцейському необхідно:

1) від'єднати магазин від ствольної коробки (утримуючи автомат за шийку приклада (цівку), вільною рукою охопити магазин, великим пальцем натиснути на засувку, подати нижню частину магазину вперед і відокремити його);

2) перевірити, чи нема патрона в патроннику (вимкнути запобіжник (перевести перевідник вогню донизу), відвести вільною рукою рукоятку затворної рами в заднє крайнє положення та, утримуючи її, оглянути патронник, після чого відпустити рукоятку затворної рами);

3) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);

4) вийняти пенал приладдя з гнізда прикладу (утопити вказівним пальцем кришку гнізда так, щоб пенал під дією пружини вийшов із гнізда; відкрити пенал і вийняти з нього протирку, йоршик, викрутку і виколотку);

5) відокремити шомпол (відтягти кінець шомпола від ствола так, щоб його головка вийшла з-під упору на основі мушки і вийняти його). Якщо шомпол туго виходить, дозволяється користуватися виколоткою, яку слід вставити в отвір головки шомпола, відтягти від ствола кінець шомпола і вийняти його;

6) відокремити дуловий гальмо-компенсатор (натиснути викруткою фіксатор дулового гальмо-компенсатора, звернути дуловий гальмо-компенсатор з різьбового виступу основи мушки (зі ствола), обертаючи його проти годинникової стрілки). У разі надмірно тугого обертання дулового гальмо-компенсатора дозволяється здійснювати відвертання його за допомогою виколотки (шомпола), вставленої у вікна гальма-компенсатора;

7) відокремити кришку ствольної коробки (охопити рукою шийку приклада, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму; підняти вгору задню частину кришки ствольної коробки і від'єднати останню);

8) відокремити зворотній механізм (утримуючи автомат за шийку приклада, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму до виходу його п'ятки з повздовжнього паза ствольної коробки, підняти задній кінець напрямного стержня і вийняти зворотній механізм з каналу затворної рами);

9) відокремити затворну раму із затвором (продовжуючи утримувати автомат рукою, відвести раму назад до упора, підняти її разом із затвором і відокремити від ствольної коробки);

10) відокремити затвор від затворної рами (узяти затворну раму в руку затвором догори, вільною рукою відвести затвор назад, прокрутити його так, щоб головний виступ затвора вийшов із фігурного вирізу затворної рами, і висунути затвор уперед);

11) від'єднати газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат рукою, вільною рукою одягнути пенал приладдя прямокутним отвором на виступ замикача газової трубки, повернути замикач від себе до вертикального положення і зняти газову трубку з патрубка газової камери);

12) після закінчення виконання нормативу (частини автомата лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: "Готовий!" (вимикається хронометр).

ДЛЯ АКС-74У

Оцінка

"відмінно" - 15 с;

"добре" - 19 с;

"задовільно" - 23 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" (вимикається хронометр) поліцейському необхідно:

1) від'єднати магазин від ствольної коробки (утримуючи автомат за шийку приклада (цівку), вільною рукою охопити магазин, великим пальцем натиснути на застібку, подати нижню частину магазину вперед і відокремити його);

2) перевірити, чи нема патрона в патроннику (вимкнути запобіжник, перевести перевідник вогню донизу, відвести вільною рукою рукоятку затворної рами в заднє крайнє положення та, утримуючи її, оглянути патронник, після чого відпустити рукоятку затворної рами);

3) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);

4) відокремити дуловий гальмо-компенсатор (натиснути пальцем на засувку дулового гальмо-компенсатора та обертальним рухом від'єднати його від ствола);

5) відокремити кришку ствольної коробки (охопити рукою шийку приклада, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму, підняти вгору задню частину кришки ствольної коробки і від'єднати останню);

6) відокремити зворотній механізм (утримуючи автомат за шийку приклада, великим пальцем цієї ж руки натиснути на виступ напрямного стержня зворотного механізму до виходу його п'ятки з повздовжнього паза ствольної коробки, підняти задній кінець напрямного стержня і вийняти зворотний механізм з каналу затворної рами);

7) відокремити затворну раму із затвором (продовжуючи утримувати автомат рукою, відвести раму назад до упора, підняти її разом із затвором і відокремити від ствольної коробки);

8) відокремити затвор від затворної рами (взяти затворну раму в руку затвором догори, рукою відвести затвор назад, прокрутити його так, щоб головний виступ затвора вийшов із фігурного вирізу затворної рами, і висунути затвор уперед);

9) відокремити газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат рукою, зняти газову трубку газової камери);

10) після закінчення виконання нормативу (частини автомата лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: "Готовий!" (хронометр вимикається).

Норматив шостий

ДЛЯ АВТОМАТ КАЛАШНИКОВА ТА ЙОГО МОДИФІКАЦІЇ

Оцінка

"відмінно" - 30 с;

"добре" - 34 с;

"задовільно" - 38 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" (вмикається хронометр) поліцейському необхідно:

1) приєднати газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат, вільною рукою насунути газову трубку переднім кінцем на патрубок газової камери, щільно притиснути задній кінець ствольної накладки до ствола і повернути за допомогою пенала приладдя замикач на себе до входження його фіксатора у виїмку на колодці прицілу);

2) приєднати затвор до затворної рами (узявши затворну раму в одну руку, а затвор в іншу, вставити останній циліндричною часиною в канал рами, повернути затвор так, щоб його ведучий виступ увійшов у фігурний виріз затворної рами і просунути затвор вперед);

3) приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки (узяти затворну раму в одну руку так, щоб затвор утримувався великим пальцем у передньому положенні, іншою рукою охопити шийку приклада, увести газовий поршень у порожнину колодки прицілу і просунути затворну раму вперед на стільки, щоб відгини ствольної коробки увійшли в пази затворної рами, легким зусиллям притиснути її до ствольної коробки і просунути вперед);

4) приєднати зворотній механізм (ввести зворотній механізм у канал затворної рами; стискуючи зворотну пружину, подати направляючий стержень вперед і, опустивши дещо донизу, ввести його п'яту в повздовжній паз ствольної коробки);

5) приєднати кришку ствольної коробки (вставити кришку ствольної коробки переднім кінцем у напівкруглий виріз на колодці прицілу; натиснути на задній кінець кришки долонею вперед і донизу так, щоб виступ прямого стержня зворотного механізму увійшов в отвір кришки ствольної коробки);

6) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);

7) увімкнути запобіжник (підняти перевідник вогню вгору до кінця);

8) приєднати дуловий гальмо-компенсатор (нагвинтити дуловий гальмо-компенсатор на різьбовий виступ основи мушки (на ствол) до упору). Якщо паз дулового гальма-компенсатора не співпав з фіксатором, необхідно відвернути дуловий гальмо-компенсатор (не більше одного оберту) до збігу паза з фіксатором;

9) приєднати шомпол;

10) приєднати пенал до гнізда приклада (скласти в пенал протирку, йоршик, викрутку і виколотку та зачинити його кришкою, вкласти пенал дном у гніздо приклада і зафіксувати його так, щоб гніздо зачинилося кришкою);

11) приєднати магазин до автомата (утримуючи автомат за шийку приклада чи ців'я, вільною рукою увести у вікно ствольної коробки зачіп магазину і повернути магазин на себе так, щоб застібка зайшла за опорний виступ магазину);

12) після закінчення виконання нормативу (автомат лежить на столі запобіжником догори) поліцейський голосом доповідає: "Готовий!" (хронометр вимикається).

ДЛЯ АКС-74У

"відмінно" - 25 с;

"добре" - 29 с;

"задовільно" - 33 с;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.

Порядок виконання:

по команді: "До виконання нормативу приступити!" (вмикається хронометр) поліцейському необхідно:

1) приєднати газову трубку зі ствольною накладкою (утримуючи автомат, вільною рукою насунути газову трубку переднім кінцем на патрубок газової камери, щільно притиснути задній кінець ствольної накладки до ствола і повернути замикач на себе до входження його фіксатора у виїмку на колодці прицілу);

2) приєднати затвор до затворної рами, узявши затворну раму в одну руку, а затвор в іншу, вставити останній циліндричною частиною в канал рами, повернути затвор так, щоб його ведучий виступ увійшов у фігурний виріз затворної рами, і просунути затвор вперед);

3) приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки (узяти затворну раму в одну руку так, щоб затвор утримувався великим пальцем у передньому положенні, іншою рукою охопити шийку приклада, увести газовий поршень у порожнину колодки прицілу і просунути затворну раму вперед на стільки, щоб відгини ствольної коробки увійшли в пази затворної рами, легким зусиллям притиснути її до ствольної коробки і просунути вперед);

4) приєднати зворотній механізм (ввести зворотній механізм у канал затворної рами; стискаючи зворотну пружину, подати направляючий стержень уперед і, опустивши дещо донизу, ввести його п'яту в повздовжній паз ствольної коробки);

5) приєднати кришку ствольної коробки (вставити кришку ствольної коробки переднім кінцем у напівкруглий виріз на колодці прицілу; натиснути на задній кінець кришки долонею вперед і донизу так, щоб виступ напрямного стержня зворотного механізму увійшов в отвір кришки ствольної коробки);

6) здійснити спуск курка з бойового зводу (натиснути вказівним пальцем руки, яка утримує зброю за пістолетну рукоятку, на спусковий гачок);

7) увімкнути запобіжник (підняти перевідник вогню вгору до кінця);

8) приєднати дуловий гальмо-компенсатор (нагвинтити дуловий гальмо-компенсатор на різьбовий виступ основи мушки (на ствол) до упору). Якщо паз дулового гальма-компенсатора не співпав з фіксатором, необхідно відвернути дуловий гальмо-компенсатор (не більше одного оберту) до збігу паза з фіксатором;

9) приєднати магазин до автомата (утримуючи автомат за шийку приклада чи ців'я, вільною рукою увести у вікно ствольної коробки зачіп магазина і повернути магазин на себе так, щоб застібка зайшла за опорний виступ магазина);

10) після закінчення виконання нормативу (автомат лежить на столі запобіжником догори) поліцейський голосом доповідає: "Готовий!" (хронометр вимикається).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Наказ МВС УКРАЇНИ від 26.04.2019 № 334 «Про затвердження курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»

**Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер розділу	Номер та назва теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		Всього	З них					
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійні заняття	
Семестр 2								
	Тема 3: «Прийоми та правила стрільби з пістолетів»	7	-	-	6	-	1	Залік
	Тема 4: «Виконання практичних вправ відповідно курсу стрільб Наказу МВС №334»							
	4.1. Виконання вправи №1	5	-	-	4	-	1	
	4.2. Виконання вправи №3	5	-	-	4	-	1	
	4.3. Виконання вправи №7	9	-	-	8	-	2	
	4.4. Виконання вправи №8	10	-	-	8	-	2	
	4.5 Виконання вправи №11	12	-	-	10	-	2	
	4.6. Виконання прави № 13	12	-	-	10	-	2	
	Всього за семестр	60	-	-	50	-	10	

Тема 4 Заняття 1-3

2. Методичні вказівки до практичних занять

«ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТІВ»

- Мета заняття:** 1.Виховати у курсантів повагу до зброї поліцейського та впевненість у її надійності.
2. Оволодіти прийомами та правилами стрільби з пістолетів.
3. Шляхом тренування, досягти впевненого володіння зброєю.

Кількість годин: 6 години.

Учбові питання:

1. Підготовка до стрільби.
2. Виконання пострілу.
3. Закінчення стрільби.

Кількість годин: 6 години.

Матеріальне забезпечення: учбові пістолети, учбові патрони, приладдя, макет ПМ, стенди, світлові табло.

Розрахунок учбового часу:

♦ Організація заняття	15 хв.
♦ Вивчення нового матеріалу	60 хв.
♦ Підведення підсумків	15 хв.

Організація заняття:

- 10.Прийняти доповідь командира взводу, перевірити наявність курсантів по ьбижурналу, зовнішній вигляд курсантів;
- 11.Оголосити задачі та порядок заняття
- 12.Роздати учбову зброю

Вивчення нового матеріалу:

1. Оволодіти прийомами та правилами стрільби з пістолетів.

Підготовка до стрільби. Виконання пострілу. Закінчення стрільби.

Стрільба з пістолета складається з виконання таких прийомів:

- а) підготовка до стрільби** (заряджання пістолета, прийняття вихідного положення);
- б) виконання пострілу** (прицілювання, спуск курка);
- в) припинення стрільби** (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета);

Перед початком виконання вправи зі стрільби керівник стрільб на вихідному рубежі перевіряє готовність зміни (стрільця) до її виконання, після чого дає роздавачеві боєприпасів команду видати зміні (стрільцю) боєприпаси.

Стрілець, який отримав боєприпаси, оглядає їх та голосом доповідає керівнику стрільб, наприклад: «**Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!**». За наявності зауважень до цілісності та якості боєприпасів стрілець доповідає про них керівнику стрільб, а керівник стрільб уживає заходів для їх заміни.

За командою керівника стрільб **«Спорядити магазин!»** зміна (стрілець) самостійно споряджає магазин (магазини) та приєднує його до зброї (вкладає до кишені для запасного магазину кобури, підсумку, розвантажувального жилета).

Керівник стрільб, переконавшись, що до стрільби все готове, визначає кожному стрільцю його ціль (мішень) та подає одну з таких команд: **«На рубіж відкриття вогню – кроком (бігом) руш!»**, **«Приготуватися!»**, що одночасно є наказом для переміщення зміни (стрільця) на рубіж відкриття вогню;

Перемістившись на рубіж відкриття вогню, зміна (стрілець) одягає захисні окуляри, протишумові навушники, приймає положення для стрільби та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає про готовність, наприклад: **«Курсант Романенко до стрільби готовий!»**.

Виключно за командою керівника стрільб: **«Вогонь!»** (**«Рух!»**, **«Уперед!»**, **«Старт!»**) або за звуковим сигналом таймера зміна (стрілець) розпочинає виконання вправи зі стрільби, після завершення виконання якої доповідає, наприклад: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**, після чого за командою **«Зброю до огляду!»** забезпечує огляд зброї керівником стрільб.

Після огляду зброї керівник стрільб подає команду **«Оглянуто!»** та, переконавшись в її виконанні зміною (стрільцем), подає команду **«Відбій!»**. За необхідності огляду мішеней керівник стрільб подає команду **«Зміна до мішеней кроком (бігом) руш!»**. На рубежі огляду мішеней зміна (стрілець) повинна зупинитися, а керівник стрільб - оголосити кожному стрільцю його результати та оцінку.

Після огляду мішеней зміна (стрілець) за командою керівника стрільб повертається на вихідний рубіж.

При виконанні вправ зі стрільби вогонь ведеться:

у **статичному положенні** – постріли виконуються стрільцем стоячи, з коліна, у присіді, лежачи, не змінюючи положення в просторі;

у **динамічному положенні** – постріли виконуються стрільцем у русі (без зупинки).

Види вихідного положення:

«зброя розряджена» – пістолет у кобурі (розвантажувальному жилеті) розряджений, без магазина в рукоятці;

«зброя в кобурі» – пістолет зафіксований у кобурі, усі патрони в магазині, запобіжник увімкнений;

«заряджена зброя в кобурі» – пістолет зафіксований у кобурі, патрон у патроннику, решта патронів – у магазині, запобіжник увімкнений;

«позиція очікування» – стрілець утримує пістолет, автомат (штурмову гвинтівку) стволом, спрямованим під кутом 45-60 градусів угору або вниз у напрямку лінії мішеней, запобіжник увімкнено або вимкнено.

Залежно від умов вправи може займатися положення для стрільби стоячи, з коліна, у присіді, лежачи;

«позиція готовності» – стрілець тримає заряджену зброю (пістолет – одноручним або дворучним хватом біля тулуба, на рівні сонячного сплетіння), стволом, спрямованим під кутом донизу в напрямку лінії мішеней, указівний палець сильної руки знаходиться на запобіжній скобі, рамці пістолета або вздовж затвора (для штурмової гвинтівки (автомата) – на ствольній коробці).

Наявність магазина в рукоятці та патронів у магазині визначається умовами виконання вправи. Позиція може займатися в положенні для стрільби стоячи, з коліна, у присіді, лежачи;

Приведення зброї в готовність передбачає:

- спрямування стрільцем ствола зброї в бік цілі (мішені), вимкнення запобіжника та досилання патрона до патронника (вихідні положення «зброя розряджена», «зброя в кобурі», «позиція очікування»);

- спрямування стрільцем ствола зброї в бік цілі (мішені), вимкнення запобіжника та поставлення курка на бойовий звід (вихідне положення «заряджена зброя в кобурі»).

Команди та доповіді, що подаються керівником стрільб і доповідаються стрільцем (зміною, групою) під час виконання вправ зі стрільби:

1) команди:

«Вгору!» – перед зміною положення для стрільби;

«Відхід!» – перед початком руху від мішені;

«Зброю на запобіжник!» – для увімкнення запобіжника;

«Перенесення зброї!» – для зміни способу тримання зброї;

«Рух!», «Старт!», «Уперед!» – перед початком руху стрільців у напрямку мішені;

«Тактична заміна!» – для заміни магазина з меншою кількістю патронів магазином з більшою кількістю і використання його надалі;

2) доповіді:

«Вгору!» – перед зміною положення для стрільби, що дублює відповідну команду керівника стрільб або доповідь іншого стрільця групи;

«**Відхід!**» – перед початком руху від мішені, що дублює відповідну команду керівника стрільб;

«**Готовий!**» – перед початком виконання вправи, після усунення затримки при стрільбі, заміни магазина та готовності до ведення вогню;

«**Довгий пустий! Працюю коротким!**» – при закінченні патронів в автоматі (штурмовій гвинтівці) та використання надалі пістолета;

«**Доповнюю!**» – при заміні зброї чи магазинів після доповіді одного зі стрільців групи: «Контролюю! Доповнюю!»;

«**Зміна!**» – доповідь стрільця, який контролює мішень, для перегруповування (дублюється стрільцями групи);

«**Контролюю! Доповнюю!**» – доповідь стрільця, який контролює мішень для надання можливості заміни зброї чи магазинів іншому стрільцю групи;

«**Перенесення зброї!**» – перед зміною способу тримання зброї, що дублює відповідну команду керівника стрільб;

«**Прикриваю!**» – доповідь стрільця, який буде вести вогонь після доповіді одного зі стрільців групи: «Проблема!»;

«**Проблема!**» – у разі виникнення затримки при стрільбі чи закінченні патронів;

«**Пустий!**» – після закінчення патронів;

«**Рух!**» – перед початком руху в напрямку мішені, що дублює відповідну команду керівника стрільб;

«**Тактична заміна!**» – перед заміною магазина з меншою кількістю патронів магазином з більшою їх кількістю;

«**Ціль!**» – після візуальної ідентифікації мішені, яку необхідно вразити;

«**Чисто!**» – після враження мішені та її візуальної перевірки.

Прийоми та правила стрільби можна викладати на прикладі виконання однієї з вправ учбових стрільб першої категорії.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі. Пістолет з магазином без патронів знаходиться в кобурі на поясному ремені.

За командою керівника стрільб роздавач патронів видає кожному стріляючому патрони, виходячи з умов вправи, яка виконується.

Під час тренування курсанти отримують учбові патрони, оглядають їх та доповідають: «**Курсант Романенко три (чотири, ...) бойові патрони одержав та оглянув**».

За командою керівника стрільб: «**Зміна, спорядити магазини**» необхідно виконати спорядження магазина патронами.

Для спорядження магазина патронами необхідно:

Вилучити магазин з основи рукоятки, не виймаючи пістолета із кобури; спорядити магазин патронами, для чого утримуючи магазин у лівій руці, правою рукою вставляти в магазин один за одним патрони, натискаючи при цьому великим пальцем до тих пір, поки патрон не зайде за верхні загнуті краї бокових стінок корпусу магазина, просунути його капсулом впритул до задньої стінки корпусу магазина; уставити магазин в основу рукоятки, також не виймаючи пістолета з кобури.

Якщо пістолет і магазин знаходяться на стійці для стрільби окремо, то стрілець споряджає магазин патронами і далі тримає його в руці.

1. Підготовка до стрільби.

За командою «**Зміна, заряджай!**» необхідно прийняти положення для стрільби і виконати заряджання пістолета.

Для заряджання пістолета необхідно:

Якщо зброя знаходиться в кобурі, стрілець дістає її, направляє на мішень, вимикає запобіжник, досилає патрон у патронник, вмикає запобіжник та доповідає про готовність. Для прийняття вихідного положення «**заряджена зброя в кобурі**» стрілець дістає пістолет, направляє його стволом на мішень, вимикає запобіжник, досилає патрон у патронник, вмикає запобіжник, повертає пістолет у кобуру та доповідає про готовність. Якщо ж пістолет знаходиться на стійці для стрільби, стрілець бере його сильною рукою, направляє стволом на мішень, приєднує магазин до основи рукоятки, вимикає запобіжник, досилає патрон у патронник, вмикає запобіжник та доповідає про готовність: «**Курсант Романенко до стрільби готовий!**».

За командою «**Приготуватися!**», перебуваючи у вихідних положеннях «**зброя розряджена**», «**зброя в кобурі**» або «**позиція очікування**», стрілець обирає відповідне положення для стрільби та доповідає про готовність.

Керівник стрільб, переконавшись у приготуванні до стрільби, подає команду «**Вогонь!**».

За командою «Вогонь!» необхідно:

- перебуваючи у вихідному положенні «**зброя розряджена**», «**зброя в кобурі**», стрілець дістає пістолет з кобури, направляє його стволом на мішень, вимикає запобіжник, досилає (імітує) патрон у патронник та здійснює (імітує) визначену умовами виконання вправи кількість пострілів;

- перебуваючи у вихідному положенні «**заряджена зброя в кобурі**», стрілець дістає пістолет з кобури, направляє стволом на мішень, вимикає запобіжник, ставить курок

на бойовий звід (у разі необхідності) та здійснює визначену умовами виконання вправи кількість пострілів;

- перебуваючи у вихідному положенні «**позиція очікування**», стрілець спрямовує ствол у напрямку мішені, вимикає запобіжник (у разі необхідності), ставить курок на бойовий звід та здійснює визначену умовами виконання вправи кількість пострілів.

2. Виконання пострілу.

Для виконання пострілу необхідно:

Вибрати область прицілювання; не припиняючи спостереження за ціллю, витягти праву руку з пістолетом уперед, утримуючи пістолет за рукоятку кистю правої руки; накласти вказівний палець цієї руки першою фалангою на хвіст спускового гачка; витягти по лівій стороні рукоятки великий палець правої руки паралельно напрямку ствола; руку зі зброєю тримати вільно, без напруги, кисть тримати в площині, що проходить через вісь каналу ствола і лікоть руки; рукоятку пістолета не стискати і тримати її по можливості одноманітно.

Прицілювання - це комплекс дій стріляючого, призначений для придання каналу ствола пістолета положення в просторі, який забезпечує політ кулі в потрібному напрямку та на необхідну відстань.

Для прицілювання необхідно:

Затримати подих на природному видиху, закрити ліве око, а правим дивитися через проріз цілика на мушку так, щоб мушка знаходилась посередині прорізу, а вершина її нарівні з верхніми краями цілика; у такому положенні підвести пістолет під точку прицілювання (не звалюючи його) і одночасно почати натискання на хвіст спускового гачка.

Для спуску курка необхідно:

Утримуючи подих, плавно натискати першим суглобом вказівного пальця на хвіст спускового гачка, поки курок непомітно для стріляючого, як би сам собою, не зірветься з бойового зводу, тобто поки не відбудеться постріл.

При попередньо зведеному курку варто мати на увазі, що спусковий гачок має деякий вільний хід, при якому пострілу не відбудеться.

При натисканні на хвіст спускового гачка тиск пальця робити прямо назад.

Стріляючий повинен плавно збільшувати тиск на хвіст спускового гачка протягом того часу, коли вершина рівної мушки сполучається з точкою прицілювання; коли ж мушка відхилиться від точки прицілювання, стріляючий повинен, не збільшуючи, але і не послабляючи тиск, виправити наведення і, як тільки рівна мушка знову сполучиться з точкою прицілювання, знову плавно підсилити натискання на хвіст спускового гачка.

При спуску курка не слід бентежитися незначними коливаннями мушки в точці прицілювання; прагнення зробити спуск обов'язково в момент найкращого збігу мушки з точкою прицілювання може викликати різке натискання на спусковий гачок, а звідси – неточний постріл.

Якщо стріляючий, натискаючи на хвіст спускового гачка, відчуває, що не може більше не дихати, треба, не послабляючи і не підсилюючи натискання пальця, перевести подих і, знову затримавши його, продовжувати плавно дожимати спусковий гачок.

Надати курсантам час для тренування в прицілюванні і спуску курка з бойового зводу самостійно.

3. Припинення стрільби.

Припинення стрільби може бути тимчасове і повне.

Для тимчасового припинення стрільби подається команда: «**Стій!**».

За цією командою стріляючий повинен припинити натискання на спусковий гачок; утримуючи пістолет у правій руці, великим пальцем цієї руки підняти прапорець запобіжника уверх (увімкнути запобіжник), і, якщо потрібно, перезарядити пістолет.

Для перезарядження пістолета потрібно:

- витягти магазин з основи рукоятки пістолета;
- уставити споряджений магазин в основу рукоятки;
- якщо має бути стрільба, увімкнути запобіжник(опустити прапорець униз) і, якщо стрільба вестиметься з попереднім зведенням курка, поставити курок на бойовий звід. (Якщо перед перезарядженням були витрачені всі патрони, необхідно відвести затвор назад і відпустити його.)

Для повного припинення стрільби подається команда «**Розряджай!**».

За цією командою стріляючий повинен:

- припинити натискання на хвіст спускового гачка;
- увімкнути запобіжник;
- розрядити пістолет.

Для розрядження пістолета потрібно:

- витягти магазин з основи рукоятки;
- вимкнути запобіжник (опустити прапорець униз);
- витягти патрон з патронника, для чого, утримуючи пістолет у правій руці за рукоятку, лівою рукою відвести затвор назад і відпустити його; підняти з землі (підлоги) патрон, викинутий затвором з патронника, і обтерти його ганчіркою;
- увімкнути запобіжник;
- сховати пістолет у кобуру;
- вилучити патрон з магазина: узявши магазин у ліву руку, великим пальцем правої руки зсунути патрони один за одним уперед по подавачу магазина і підхопити їх долонею тієї ж руки;
- вилучити пістолет з кобури; уставити магазин у основу рукоятки; знову сховати пістолет у кобуру і застібнути кришку кобури.

Надати курсантам час для тренування в тимчасовому і повному припиненні стрільби самостійно.

Під час виконання вправи, після витрачення усіх патронів з магазина, затвор зупиняється на затворній затримці.

Курсант припиняє натискання на хвіст спускового гачка, прибирає вказівний палець на спускову скобу, спрямовує пістолет у безпечному напрямку (уверх під кутом 45° - 60° убік мішеней) та доповідає про закінчення стрільби: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник стрільб, переконавшись у закінченні стрільби, подає команду: **«Зброю до огляду!»**.

За командою **«Зброю до огляду!»** стрілець від'єднує магазин від основи рукоятки пістолета (стволом у напрямку мішеней), кладе його під великий палець сильної руки з протилежного боку від вікна для екстракції гільз так, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора, забезпечує перевірку патронника та магазина керівником стрільб. Якщо при виконанні вправи було використано більше одного магазина, стрілець надає для огляду всі використані магазини;

За командою **«Оглянуто!»** стрілець (не змінюючи напрямку ствола) знімає затвор із затворної затримки, здійснює спуск курка з бойового зводу, вмикає запобіжник, приєднує магазин до основи рукоятки пістолета і повертає зброю в кобуру (кладе на стійку для стрільби).

Надати курсантам час для тренування дій за командою **«Оглянуто!»**

У разі якщо було перевищено час, відведений на виконання вправи, або керівник стрільб подав команду: **«Стій! Припинити вогонь!»** («Стоп!», «Час!») і, як наслідок, залишилися невикористані патрони, стрілець вмикає запобіжник, після команди: **«Розряджай!»** від'єднує магазин від основи рукоятки (не змінюючи напрямку ствола),

вимикає запобіжник, відводить затвор у крайнє заднє положення та вилучає патрон з патронника, здійснює спуск курка з бойового зводу, вмикає запобіжник, повертає зброю в кобуру (на стійку запобіжником догори), виймає патрони з магазина та приєднує його до зброї, підбирає вилучений патрон (у разі наявності);

Під час виконання вправ зі стрільби з пістолета стрільці можуть проводити тактичну та бойову заміну магазина.

Під час **тактичної заміни магазина** стрілець мізинцем, безіменним та середнім пальцями слабкої руки дістає з кобури (підсумка, розвантажувального жилета) запасний магазин та, утримуючи його, натискає великим пальцем руки, що утримує зброю, кнопку фіксатора магазина (при використанні пістолета Макарова або автоматичного пістолета Стечкина натискає великим пальцем слабкої руки защіпку магазина в основі рукоятки пістолета), водночас за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців слабкої руки витягує магазин з рукоятки пістолета і поворотом кисті слабкої руки навколо себе замінює його запасним.

Під час **бойової заміни магазина** стрілець сильною рукою робить різкий напівоберт за часовою стрілкою з одночасним натисканням великим пальцем на кнопку фіксатора магазина в основі рукоятки пістолета з метою його викидання; водночас слабкою рукою дістає запасний магазин з кобури (підсумка, розвантажувального жилета) та вставляє в основу рукоятки пістолета (при використанні пістолета Макарова або автоматичного пістолета Стечкина вільною рукою дістає запасний магазин та, утримуючи його в руці, натискає великим пальцем слабкої руки на защіпку магазина в основі рукоятки пістолета, за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців слабкої руки витягує магазин з рукоятки пістолета і замінює запасним магазином); після заміни магазина стрілець досилає патрон у патронник (вільною рукою знімає затвор із затворної затримки).

Витягнутий магазин після візуальної оцінки стрілець вставляє в кишеню для запасного магазина кобури (розвантажувального жилета) або в підсумок.

Дії стрільців під час виконання вправ зі стрільби з пістолета однією рукою за умов виникнення затримки при стрільбі із затвором у передньому положенні чи закінченні патронів:

Після виникнення затримки при стрільбі із затвором у передньому положенні стрілець доповідає: **«Проблема!»**, відразу переходить у положення для стрільби з коліна на праве (ліве) коліно з одночасною візуальною перевіркою вогнепальної зброї та усуває затримку на пістолеті із затвором у передньому положенні (дія повинна бути миттєвою) шляхом удару основою рукоятки пістолета об праве (ліве) стегно, досилає патрон у патронник шляхом чіплення цілика за кобуру чи поясний ремінь та різким рухом пістолета донизу. Після цього стрілець самотійно виносить пістолет на лінію прицілювання та виконує постріли;

Після закінчення патронів стрілець доповідає: **«Проблема!»**, відразу переходить у положення для стрільби з коліна на праве (ліве) коліно з одночасною візуальною перевіркою вогнепальної зброї та усуває затримку на пістолеті із затвором у задньому положенні (затвор пістолета при цьому стає на затворну затримку, що сигналізує про пустий магазин та

необхідність його заміни), від'єднує магазин від основи рукоятки натисканням великим пальцем правої руки (вказівним – лівої) на кнопку фіксатора магазину (засувку), поміщає пістолет у кобуру або затискає його між гомілкою і стегном спрямованим стволом у бік від стрільця, вільною рукою дістає магазин з підсумка та приєднує його до основи рукоятки, дістає зброю з кобури (бере з місця затискання між гомілкою та стегном), великим пальцем правої руки (вказівним – лівої) знімає пістолет із затворної затримки, виносить пістолет на лінію прицілювання та здійснює постріли.

Після виконання стріляючими команди **«Оглянуто!»**, керівник стрільб подає команду: **«До мішеней кроком руш!»**.

На рубежі огляду мішеней зміна (стрілець) повинна зупинитися, а керівник стрільб - оголосити кожному стрільцю його результати та оцінку.

Керівник стрільб виставляє оцінки в журнал, після чого подає команду: **«Кругом! На вихідний рубіж кроком руш!»**.

Стрільці вирушають на вихідний рубіж, де їх чекає наступна зміна.

За командою **«Передати зброю!»**, зміна, яка виконала вправу, передає зброю наступній зміні.

Надати можливість курсантам декілька разів виконати цілком усі прийоми стрільби з дотриманням правил, нагадуючи порядок дії під час виконання того чи іншого прийому.

Прийняття положення для стрільби стоячи з двох рук:

Однією з характеристик швидкісної стрільби є спосіб утримання зброї двома руками. Існує декілька варіантів положення для стрільби та хвата пістолета двома руками.

Варіант 1.

Вказівний палець лівої руки охоплює спускову скобу пістолета, а великий палець розміщується над великим пальцем правої руки або відводиться убік.

Пальці правої руки розміщуються під пальцями лівої. Якщо стрілець шульга - хват виконується навпаки.

При утриманні зброї руки зігнуті в ліктях; лікті розведені в сторони - униз (права рука розігнута більше, ніж ліва), утворюючи характерний **“трикутник”**. При цьому зусилля правої руки повинно бути спрямовано від себе.

Зусилля лівої руки докладаються в протилежну сторону - до себе.

Кисті та передпліччя слід утримувати напруженими, в той час як плечовий пояс повинен бути розслаблений.

При стрільбі на відстані 25 м та більше пістолет утримується на випрямлених руках, що забезпечує однакову відстань від ока до прицілу.

При занятті вихідного положення стріляючий займає характерну позицію.

Корпус частково розвернутий лівим боком уперед, що зменшує площу враження стріляючого.

Ноги на ширині плечей, ліва нога спереду, коліна дещо зігнуті.

Варіант 2.

Стрілець тримає пістолет за основу рукоятки кистю сильної (якщо стрілець правша, то правої) руки. Кисть слабкої (відповідно, - лівої) руки накладається поверх кисті сильної руки так, що середній палець кисті слабкої руки знаходиться між середнім та безіменним пальцем кисті сильної руки, а витягнутий вздовж затвора пістолета вказівний палець кисті сильної руки знаходиться на одному рівні з також витягнутим вздовж затвора пістолета та притиснутим до нього великим пальцем кисті слабкої руки. Великий палець кисті сильної руки накладається поверх основи великого пальця кисті слабкої руки. При цьому зусилля стискання рукоятки пістолета кистю сильної руки становить 40%, а слабкої – 60% від загального зусилля стискання рукоятки.

При утриманні зброї руки слід тримати прямими та напруженими, плечі опущені, плечовий пояс розслаблений, голова дивиться прямо. Корпус тіла знаходиться у площині паралельній площині мішені (мішеней), частково нахилений уперед (у бік мішеней). Ноги на ширині плечей, стопи ніг спрямовані у бік мішені (мішеней), коліна можуть бути дещо зігнуті.

Підведення підсумків:

- відповісти на запитання курсантів. Провести опитування декількох курсантів для закріплення матеріалу.
- оголосити оцінки, дати завдання на самопідготовку

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 1-2

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ПЕРШОЇ»

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 4 години. (2 заняття)

Місце проведення мультимедійний тир, або стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи першої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (імітування спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи першої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (учбовий) –2 шт.
2. Системи для розміщення зброї -4шт.
3. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
4. Мішень №2 – 3 шт.
5. Пістолет Форт 12 (учбовий) –2 шт.
6. Магазин до пістолета Макарова –2 шт.
7. Магазин до пістолета Форт 12 –2 шт.
8. Мультимедійний тир «Рубін»

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.

- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ПЕРШОЇ.

Умови виконання вправи першої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ - 7 – 15 м.;

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – необмежений;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – позиція очікування;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи;

Порядок виконання вправи першої

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач імітує видачу **трьох бойових патронів.**

Стрілець імітує отримання патронів в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

Після того, як курсант доповів про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!».**

За цією командою курсанти імітують що дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, і імітують їх спорядження патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!»**.

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Заряджай!»**.

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"**, по якій стрілець доповідає про ідентифікацію мішені голосом: **"Ціль!"**, дістає зброю з кобури, приводить її в готовність, виносить на лінію прицілювання та імітує ведення стрільби в напрямку цілі, після чого проводить візуальну перевірку зброї і знову займає вихідне положення;

Закінчивши стрільбу, курсанти ставлять зброю на затворну затримку, самостійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самостійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, кругом, передати зброю»**.

Курсанти що провели стрільбу вийсають зброю з кобури перекладають її у ліву руку і рукояткою вперед передають зброю наступній зміні доповідаючи **«Курсант Ромененко зброю бойову, незаряджену, поставлену на запобіжник передав»**. Наступна зміна приймає зброю правою рукою вставляє її до кобури і доповідає **«Курсант Петренко зброю бойову, незаряджену, поставлену на запобіжник отримав»**.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка відстрілялась на вихід кроком руш!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: «Оглянуто!».

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
---	------------------------	------------	---------	--------------

1	Спорядження магазина патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 3-4

Методичні вказівки до проведення практичних занять

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ТРЕТЬОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 4 години. (2 заняття)

Місце проведення мультимедійний або стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи першої з пістолетів.

3. Приготування до стрільби (імітування спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи першої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (учбовий) –2 шт.
2. Системи для розміщення зброї -4шт.
3. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
4. Мішень №2 – 3 шт.
5. Пістолет Форт 12 (учбовий) –2 шт.
6. Магазин до пістолета Макарова –2 шт.
7. Магазин до пістолета Форт 12 –2 шт.
8. Мультимедійний тир «Рубін»

Розрахунок часу на одне заняття:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ТРЕТЬОЇ.

Умови виконання вправи третьої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ - 7 – 15 м.;

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – необмежений;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – позиція очікування;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи;

Порядок виконання вправи другої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач імітує видачу боеприпасів кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець імітує отримання патронів в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!».**

За цією командою курсанти імітують що дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, і імітують їх спорядження патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!».**

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Заряджай!».**

За цією командою курсанти приймають зазначене керівником стрільб положення для стрільби, дістають пістолети з кобури, спрямовують їх у бік мішеней, вимикають запобіжник, досилають патрон до патронника, перевіряють положення до стрільби, спрямовують зброю дульним зрізом ствола уверх (униз) під кутом 45 градусів, згинаючи (руки) у лікті (ліктях), та доповідають: **«Готовий!».**

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, голосом або за допомогою звукового сигналу подає команду: **"Вогонь!"**, по якій стрілець приводить зброю в готовність, доповідає про ідентифікацію мішені голосом: **"Ціль!"**, виносить зброю на лінію прицілювання, імітує ведення стрільби пострілом (подвійним) у напрямку цілі, після чого проводить візуальну перевірку вогнепальної зброї, доповідає: **"Чисто!"** та залишається в позиції готовності;

під час імітації ведення вогню керівник стрільб на свій розсуд голосом або подвійним звуковим сигналом подає команду: **"Проблема!"**; стрілець дублює команду, одночасно опускається на праве (ліве) коліно та проводить візуальну перевірку зброї і усуває причину затримки на пістолеті із затвором у передньому положенні (дія повинна бути миттєвою). Після цього стрілець самостійно виносить зброю на лінію прицілювання та імітує постріл (подвійний) у мішень, проводить візуальну перевірку вогнепальної зброї, доповідає голосом: **"Чисто! Готовий!"**;

по команді керівника стрільб: **"Вгору!"** стрілець підіймається в початкове вихідне положення та закінчує або повторює виконання вправи.

Закінчивши стрільбу, курсанти ставлять зброю на затворну затримку, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, кругом, передати зброю»**.

Курсанти що провели стрільбу вийсають зброю з кобури перекладають її у ліву руку і рукояткою вперед передають зброю наступній зміні доповідаючи **«Курсант Ромененко зброю бойову, незаряджену , поставлену на запобіжник передав»**. Наступна зміна приймає зброю правою рукою вставляє її до кобури і доповідає **«Курсант Петренко зброю бойову, незаряджену , поставлену на запобіжник отримав»**.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка відстрілялась на вихід кроком руш!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірною.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.
Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.
Дати завдання для самопідготовки.
Відповісти на запитання курсантів.
Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.
Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 5-8

Методичні вказівки до проведення практичних занять

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ СЬОМОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 8 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.

3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ СЬОМОЇ.

Умови виконання вправи сьомої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ - 7 – 15 м.;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 3 шт.;

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – необмежений;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – позиція очікування;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи;

ОЦІНКА : «відмінно» - вибито 25 очок;

«добре» - вибито 21 очко;

«задовільно» - вибито 18 очок;

«незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

1) за командою керівника стрільб: **«Заряджай!»** стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: **«Готовий!»**;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **«Вогонь!»**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи сьомої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони**.

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!»**.

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**.

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!»**.

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!»**, **«Заряджай!»**.

За цією командою курсанти одягають навушники, захисні окуляри, приймають зазначене керівником стрільб положення для стрільби, дістають пістолети з кобури, спрямовують їх у бік мішеней під кутом 45-60 градусів, вимикають запобіжник, досилають патрон до патронника, вмикають запобіжник; перевіряють положення до стрільби, спрямовують зброю дульним зрізом ствола уверх (униз) під кутом 45-60 градусів, згинаючи (руки) у лікті (ліктях), та доповідають: **«Готовий!»**.

Керівник, прийнявши доповіді від стрільців та переконавшись, що всі готові до стрільби, подає команду: **«Зміна, вогонь!»**.

За цією командою курсанти великим пальцем лівої руки вимикають запобіжник, зводять курок та самостійно проводять три прицільних постріли по мішенях.

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самостійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самостійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулю зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазина патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

- Заслухати доповіді старших учбових місць.
- Нагадати тему і мету заняття, об’явити оцінки.
- Дати завдання для самопідготовки.
- Відповісти на запитання курсантів.
- Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.
- Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 9-12

Методичні вказівки до проведення практичних занять

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ВОСЬМОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 8 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.

8. Магазин до пістолета Форт 12 –2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ВОСЬМОЇ.

Умови виконання вправи восьмої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ - 7 – 15 м.;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 3 шт.;

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – 5 сек;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – позиція очікування;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи;

ОЦІНКА : «відмінно» - 3 влучення;

«добре» - 2 влучення;

«задовільно» - 1 влучення;

«незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи сьомої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!».**

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!».**

По команді керівника стрільб: **"Заряджай!"** стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: **"Готовий!"**;

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"** (вмикає хронометр), по якій стрілець виконує три постріли в мішень;

Після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: **"Час!"** (вимикає хронометр).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований вверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!».**

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!».**

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!».**

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!».**

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробойн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!».**

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч

2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;

Тема 4 Заняття 13-17

Методичні вказівки до проведення практичних занять

ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ОДИНАДЦЯТОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 10 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боеприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ОДИНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи одинадцятої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ - 25 м.;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 3 шт.;

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – необмежений;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – зброя в кабурі;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи;

ОЦІНКА : «відмінно» - 3 влучення;

«добре» - 2 влучення;

«задовільно» - 1 влучення;

«незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи одинадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: «Курсант Романенко **три бойові патрони отримав та оглянув!**».

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: «Зміна, спорядити магазини!».

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!»**.

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!»**, **«Заряджай!»**.

За цією командою курсанти одягають навушники, захисні окуляри, приймають зазначене керівником стрільб положення для стрільби, дістають пістолети з кобури, спрямовують їх у бік мішеней під кутом 45-60 градусів, вимикають запобіжник, досилають патрон до патронника, вмикають запобіжник; перевіряють положення до стрільби, спрямовують зброю дульним зрізом ствола уверх (униз) під кутом 45-60 градусів, згинаючи (руки) у лікті (ліктях), та доповідають: **«Готовий!»**.

По команді керівника стрільб: **"Заряджай!"** стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає: **"Готовий!"**;

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самостійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самостійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки

3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі
----------	--	---

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 18-22

Методичні вказівки до проведення практичних занять

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ТРИНАДЦЯТОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 10 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.

- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ТРИНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи тринадцятої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: - поясна фігура (мішень № 1 або №3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється на висоті 125 см від нижнього краю мішені, нерухома.

відстань до цілі: 15-25 м;

кількість патронів: 3 шт.;

час на виконання вправи: 7 с;

вихідне положення: "зброя в кобурі";

положення для стрільби: стоячи.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

"відмінно" - 3 влучення;

"добре" - 2 влучення;

"задовільно" - 1 влучення;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи тринадцятої

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!».**

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!»**.

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!», «Заряджай!»**.

За цією командою курсанти одягають навушники, захисні окуляри, приймають зазначене керівником стрільб положення для стрільби, дістають пістолети з кобури, спрямовують їх у бік мішеней під кутом 45-60 градусів, вимикають запобіжник, досилають патрон до патронника, вмикають запобіжник; перевіряють положення до стрільби, спрямовують зброю дульним зрізом ствола уверх (униз) під кутом 45-60 градусів, згинаючи (руки) у лікті (ліктях), та доповідають: **«Готовий!»**.

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"**, по якій стрілець приводить зброю в готовність та виконує два постріли в мішень;

Після цього переходить у положення для стрільби з коліна, проводить бойову заміну магазина та виконує ще два постріли в мішень.

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
---	------------------------	------------	---------	--------------

1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка « незадовільно » - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка « незадовільно » - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

**Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер розділу	Номер та назва теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		всього	з них					
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійні заняття	
Семестр 3								
	Тема 4: «Виконання практичних вправ відповідно курсу стрільб Наказу МВС №334»							Залік
	4.1. Виконання вправи №11	9	-	-	8	-	1	
	4.2. Виконання вправи №12	11	-	-	10	-	1	
	4.3. Виконання вправи №19	11	-	-	10	-	1	
	4.4.Виконання вправи №23	11	-	-	10	-	1	
	4.5. Виконання вправи №17	3	-	-	2	-	1	
	Всього за семестр	45	-	-	40	-	5	

Тема 4 Заняття 23-27

Методичні вказівки до проведення практичних занять

ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ОДИНАДЦЯТОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 8 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боеприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ОДИНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи одинадцятої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється на висоті не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ - 25 м.;
КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 3 шт.;
ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – необмежений;
ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – зброя в кабурі;
ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи;

ОЦІНКА : «відмінно» - 3 влучення;
          «добре» - 2 влучення;
          «задовільно» - 1 влучення;
          «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

- 1) за командою керівника стрільб: **«Заряджай!»** стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: **«Готовий!»**;
- 2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **«Вогонь!»**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи одинадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони**.

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!»**.

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**.

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!»**.

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!»**, **«Заряджай!»**.

За цією командою курсанти одягають навушники, захисні окуляри, приймають зазначене керівником стрільб положення для стрільби, дістають пістолети з кобури, спрямовують їх у бік мішеней під кутом 45-60 градусів, вимикають запобіжник, досилають патрон до патронника, вмикають запобіжник; перевіряють положення до стрільби, спрямовують зброю дульним зрізом ствола вверх (униз) під кутом 45-60 градусів, згинаючи (руки) у лікті (ліктях), та доповідають: **«Готовий!»**.

По команді керівника стрільб: **"Заряджай!"** стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає: **"Готовий!"**;

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірною.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: «Оглянуто!».

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазина патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 28-32

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ДВНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи дванадцятої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: поясна фігура (мішень № 1 або №3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ: 7-15 м;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ: 4 шт. (2 магазини по 2 патрони);

ЧАС ВИКОНАННЯ ВПРАВИ: необмежений;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ: "зброя в кобурі";

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ: стоячи, з коліна

ОЦІНКА :

"відмінно" - 4 влучення;

"добре" - 3 влучення;

"задовільно" - 2 влучення;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи..

1) за командою керівника стрільб: **«Заряджай!»** стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: **«Готовий!»**;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **«Вогонь!»**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи одинадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони**.

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!»**.

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**.

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!»**.

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!»**, **«Заряджай!»**.

За цією командою курсанти одягають навушники, захисні окуляри, приймають зазначене керівником стрільб положення для стрільби, дістають пістолети з кобури, спрямовують їх у бік мішеней під кутом 45-60 градусів, вимикають запобіжник, досилають патрон до патронника, вмикають запобіжник; перевіряють положення до стрільби, спрямовують зброю дульним зрізом ствола вверх (униз) під кутом 45-60 градусів, згинаючи (руки) у лікті (ліктях), та доповідають: **«Готовий!»**.

По команді керівника стрільб: **"Заряджай!"** стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає: **"Готовий!"**;

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований вверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазина патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірною.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.
Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.
Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 33-37

ТЕМА: ВИКОНАННЯ ВПРАВИ №19

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВ КУРСУ СТРІЛЬБ»

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 10 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.

8. Магазин до пістолета Форт 12 –2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи дев'ятнадцятої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ – 7-15 м.;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 4 шт.;

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – необмежений;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – позиція очікування;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи, з коліна;

ОЦІНКА :

Оцінка	Мішень № 2	Мішень № 3-б
"відмінно"	вибито 32 очки	4 влучення в зону А та (або) зону С;
"добре"	вибито 28 очок	2 влучення в зону А та (або) зону С; 2 влучення в зону D;
"задовільно"	вибито 25 очок	4 влучення в мішень;
"незадовільно"	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи	

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи дев'ятнадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!».**

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!».**

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!»**, **«Заряджай!».**

1) по команді керівника стрільб: "Заряджай!" стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи, приводить зброю в готовність і, утримуючи заряджену зброю у вихідному положенні, слабкою рукою дістає з підсумка (кишені) тактичний ліхтарик, вмикає його в напрямку лінії мішеней та голосом доповідає: "Готовий!";

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, дає наказ вимкнути загальне освітлення тиру, після чого подає команду: "Вогонь!", по якій стрілець виконує два постріли в мішень, підсвічуючи її тактичним ліхтариком (збоку-зверху від лінії прицілювання);

3) після цього стрілець приймає положення для стрільби з коліна та виконує ще два постріли в мішень, після чого керівник стрільб дає команду увімкнути загальне освітлення тиру (стрілецької зони).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований вверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!».**

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!».**

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!».**

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!».**

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 33-37

ТЕМА: ВИКОНАННЯ ВПРАВИ №19

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВ КУРСУ СТРІЛЬБ»

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 10 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи дев'ятнадцятої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ – 7-15 м.;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 4 шт.;

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – необмежений;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – позиція очікування;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи, з коліна;

ОЦІНКА :

Оцінка	Мішень № 2	Мішень № 3-б
"відмінно"	вибито 32 очки	4 влучення в зону А та (або) зону С;
"добре"	вибито 28 очок	2 влучення в зону А та (або) зону С; 2 влучення в зону D;
"задовільно"	вибито 25 очок	4 влучення в мішень;
"незадовільно"	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи	

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи дев'ятнадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!».**

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!».**

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!»**, **«Заряджай!».**

1) по команді керівника стрільб: "Заряджай!" стрілець на рубежі відкриття вогню приймає положення для стрільби стоячи, приводить зброю в готовність і, утримуючи заряджену зброю у вихідному положенні, слабкою рукою дістає з підсумка (кишені) тактичний ліхтарик, вмикає його в напрямку лінії мішеней та голосом доповідає: "Готовий!";

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, дає наказ вимкнути загальне освітлення тиру, після чого подає команду: "Вогонь!", по якій стрілець виконує два постріли в мішень, підсвічуючи її тактичним ліхтариком (збоку-зверху від лінії прицілювання);

3) після цього стрілець приймає положення для стрільби з коліна та виконує ще два постріли в мішень, після чого керівник стрільб дає команду увімкнути загальне освітлення тиру (стрілецької зони).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!».**

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!».**

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!».**

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!».**

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробойн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазина патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
---	-----------------------	---------------------------

1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазина патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазина патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазина патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Заняття 38-42

Тема: виконання вправи №23

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 10 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.

3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬОЇ.

Умови виконання вправи двадцять третьої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ціль - грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

відстань до цілі: 7-15 м;

кількість патронів: 5 шт. (магазин із двома патронами в рукоятці та три патрони в запасному магазині);

час на виконання вправи: 20 с;

вихідне положення: "заряджена зброя в кобурі";

положення для стрільби: стоячи, з коліна, у присіді;

укриття типу "конверт": складається з горизонтальних дерев'яних брусків, які на різній висоті імітують площину умовного укриття, трьох прямокутних отворів, які у фронтальній проекції дають можливість ведення вогню з різних рівнів висоти, а також основу з металевих кутників, що розміщується на рубежі відкриття вогню (7-10 м до цілі).

ОЦІНКА :

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

	Мішень № 2	Мішень № 3-б
"відмінно"	вибито 40 очок	5 влучень у зону А та (або) зону С;
"добре"	вибито 35 очок	3 влучення в зону А та (або) зону С, 2 влучення в зону D;
"задовільно"	вибито 30 очок	2 влучення в зону А та (або) зону С, 3 влучення в зону D;
"незадовільно"	у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.	

- 1) за командою керівника стрільб: **«Заряджай!»** стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: **«Готовий!»**;
- 2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **«Вогонь!»**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи двадцять третьої.

Порядок виконання:

- 1) по команді керівника стрільб: **"Приготуватися!"** стрілець на рубежі відкриття вогню (за укриттям) приймає положення для стрільби стоячи та доповідає: **"Готовий!"**;
- 2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"** (вмикає хронометр), по якій стрілець приводить зброю в готовність та, не виходячи із-за укриття, виконує постріл у мішень із правої верхньої частини укриття;
- 3) після цього переходить у положення для стрільби з коліна, виконує постріл у мішень з лівої нижньої частини укриття;
- 4) перебуваючи за укриттям, проводить бойову заміну магазину з одночасною зміною коліна та виконує постріл у мішень із правої нижньої частини укриття;
- 5) після цього стрілець переходить у положення для стрільби стоячи (не виходячи із-за укриття) та виконує постріл у мішень з лівої верхньої його частини;
- 6) далі, не виходячи із-за укриття, стрілець переходить у положення для стрільби в присіді та виконує постріл у мішень через середній центральний його отвір;
- 7) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: **"Час!"** (вимикає хронометр).

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазина патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
---	------------------------	------------	---------	--------------

1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка « незадовільно » - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка « незадовільно » - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

ТЕМА: ВИКОНАННЯ ВПРАВИ СІМНАДЦЯТЬ

**«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВ КУРСУ СТРІЛЬБ»
«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ СІМНАДЦЯТОЇ»**

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 2 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ СІМНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи СІМНАДЦЯТОЇ.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: ціль - поясна фігура (мішень № 1 або №3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома.

відстань до цілі: 7-15 м;

кількість патронів: 3 шт.;

час на виконання вправи 5 с;

вихідне положення: "Позиція очікування";

положення для стрільби: стоячи.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

"відмінно" - 3 влучення (1 - в голову, 2 - в корпус);

"добре" - 2 влучення (1 - в голову, 1 - в корпус);

"задовільно" - 1 влучення (в голову);

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи сімнадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: «Курсант Романенко **три бойові патрони отримав та оглянув!**».

1) по команді керівника стрільб: "Заряджай!" стрілець на рубежі відкриття вогню приймає відповідне положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає: "Готовий!";

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: "Вогонь!" (вмикає хронометр), по якій стрілець виконує три постріли в мішень (перший та другий - у корпус, третій - у голову);

3) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: "Час!" (вимикає хронометр).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самостійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самостійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробойн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового звуку.

За командою керівника «Зміна, зброю до огляду!» курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: «Оглянуто!».

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

**Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер розділу	Номер та назва теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		Всього	З них					
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійні заняття	
Семестр 4								
	Тема 4: «Виконання практичних вправ відповідно курсу стрільб Наказу МВС №334»							Іспит
	4.1. Виконання вправи №17	12	-	-	8	-	4	
	4.2. Виконання вправи №6	12	-	-	8	-	4	
	4.3. Виконання вправи №16	12	-	-	8	-	4	
	4.4. Виконання вправи №13	9	-	-	6	-	3	
	Всього за семестр	45	-	-	30	-	15	

Тема 4 Заняття 45-48

**Методичні вказівки до проведення практичних занять
«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ СІМНАДЦЯТОЇ»**

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 8 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.

3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ СІМНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи СІМНАДЦЯТОЇ.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: ціль - поясна фігура (мішень № 1 або №3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома.
відстань до цілі: 7-15 м;
кількість патронів: 3 шт.;
час на виконання вправи 5 с;
вихідне положення: "Позиція очікування";

положення для стрільби: стоячи.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

"відмінно" - 3 влучення (1 - в голову, 2 - в корпус);

"добре" - 2 влучення (1 - в голову, 1 - в корпус);

"задовільно" - 1 влучення (в голову);

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

1) за командою керівника стрільб: **«Заряджай!»** стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: **«Готовий!»**;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **«Вогонь!»**, по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи сімнадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони**.

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!»**.

1) по команді керівника стрільб: "Заряджай!" стрілець на рубежі відкриття вогню приймає відповідне положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає: "Готовий!";

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: "Вогонь!" (вмикає хронометр), по якій стрілець виконує три постріли в мішень (перший та другий - у корпус, третій - у голову);

3) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: "Час!" (вимикає хронометр).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробойн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазина патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
---	-----------------------	---------------------------

1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазина патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазина патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазина патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;

Тема 4 Заняття 49-52

Методичні вказівки до проведення практичних занять

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ШОСТОЇ»

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 8 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.

8. Магазин до пістолета Форт 12 –2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ШОСТОЇ.

Умови виконання вправи ШОСТОЇ.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: ціль - поясна фігура (мішень № 1 або №3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома.

відстань до цілі: 7-15 м;

кількість патронів: 3 шт.;

час на виконання вправи 5 с;

вихідне положення: "Позиція очікування";

положення для стрільби: стоячи.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

"відмінно" - 3 влучення (1 - в голову, 2 - в корпус);

"добре" - 2 влучення (1 - в голову, 1 - в корпус);

"задовільно" - 1 влучення (в голову);

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

1) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець на рубежі відкриття вогню приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне положення для стрільби, голосом доповідає: «Готовий!»;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Вогонь!», по якій стрілець виконує три постріли в мішень.

Порядок виконання вправи шостої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

1) по команді керівника стрільб: "Заряджай!" стрілець на рубежі відкриття вогню приймає відповідне положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає: "Готовий!";

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: "Вогонь!" (вмикає хронометр), по якій стрілець виконує три постріли в мішень (перший та другий - у корпус, третій - у голову);

3) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: "Час!" (вимикає хронометр).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!».**

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!».**

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!».**

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!».**

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!».**

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!».**

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!».**

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
---	------------------------	------------	---------	--------------

1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка « незадовільно » - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка « незадовільно » - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.
Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.
Дати завдання для самопідготовки.
Відповісти на запитання курсантів.
Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.
Оформити документи на використання боеприпасів

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 53-56

Методичні вказівки до проведення практичних занять

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ШІСТНАДЦЯТЬ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.

3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 8 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ШІСТНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи ШІСТНАДЦЯТОЇ.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: - три поясні фігури (мішень № 1 або № 3) або поясні фігури з колами (мішень № 3-а), що встановлюються по фронту на відстані 100-200 см одна від одної та не вище 125 см від нижніх країв мішеней, нерухомі;

відстань до цілі: 7-15 м;

кількість патронів: 6 шт. (2 магазини по 3 патрони);

час на виконання вправи: 18 с;

вихідне положення: "зброя в кобурі";

положення для стрільби: стоячи, з коліна.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

"відмінно" - 6 влучень (по 2 влучення у кожен мішень);

"добре" - 5 влучень (за умови, що уражені всі мішені);

"задовільно" - 4 влучення (за умови, що уражені всі мішені);

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи шістнадцятої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

1) по команді керівника стрільб: "Заряджай!" стрілець на рубежі відкриття вогню приймає відповідне положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає: "Готовий!";

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: "Вогонь!" (вмикає хронометр), по якій стрілець виконує три постріли в мішень (перший та другий - у корпус, третій - у голову);

3) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: "Час!" (вимикає хронометр).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самостійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!».**

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!».**

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!».**

За цією командою курсанти, самостійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!».**

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброєю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброєю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазина патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

- Заслухати доповіді старших учбових місць.
- Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.
- Дати завдання для самопідготовки.
- Відповісти на запитання курсантів.
- Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.
- Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

Тема 4 Заняття 57-59

Методичні вказівки до проведення практичних занять

«ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ТРИНАДЦЯТОЇ»

- Мета заняття:**
1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів по нерухомій цілі в необмежений час.
  2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби, виконанні пострілу та припиненні вогню.
  3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 6 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Учбові питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи сьомої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положення для стрільби). Виконання вправи сьомої (прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.
4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. Пістолет Макарова (бойовий) – 2 шт.
2. Пістолет Макарова (учбовий) – 2 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – (за кількістю курсантів) шт.
4. 9 мм патрони учбові – 50 шт.
5. Мішень №2 – 3 шт.
6. Пістолет Форт 12 (учбовий) – 2 шт.
7. Магазин до пістолета Макарова – 2 шт.
8. Магазин до пістолета Форт 12 – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.
- Оголосити тему, учбові питання та мету заняття.
- Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.
- За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.
- нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.
- Розділити групу на зміни, призначити керівників на учбових місцях.

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

УЧБОВЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ТРИНАДЦЯТОЇ.

Умови виконання вправи тринадцятої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Прищеплення навичок стрільби по нерухомій цілі в необмежений час;

ЦІЛЬ: - поясна фігура (мішень № 1 або №3) або поясна фігура з колами (мішень № 3-а), що встановлюється на висоті 125 см від нижнього краю мішені, нерухома.

відстань до цілі: 15-25 м;

кількість патронів: 3 шт.;

час на виконання вправи: 7 с;

вихідне положення: "зброя в кобурі";

положення для стрільби: стоячи.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

"відмінно" - 3 влучення;

"добре" - 2 влучення;

"задовільно" - 1 влучення;

"незадовільно" - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи тринадцятої

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **три бойові патрони.**

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!».**

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**.

За цією командою курсанти дістають магазини з основи рукоятки, **не дістаючи пістолетів з кобури**, споряджають їх патронами. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши магазини, курсанти перекладають їх із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімають пістолети, не дістаючи їх із кобури та вставляють магазини в основу рукоятки, закривають кобуру.

Керівник, переконавшись, що зміна спорядила магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню, кроком руш!»**.

Після виходу зміни на рубіж відкриття вогню, керівник подає команду: **«Зміна, надіти навушники та захисні окуляри!», «Заряджай!»**.

За цією командою курсанти одягають навушники, захисні окуляри, приймають зазначене керівником стрільб положення для стрільби, дістають пістолети з кобури, спрямовують їх у бік мішеней під кутом 45-60 градусів, вимикають запобіжник, досилають патрон до патронника, вмикають запобіжник; перевіряють положення до стрільби, спрямовують зброю дульним зрізом ствола уверх (униз) під кутом 45-60 градусів, згинаючи (руки) у лікті (ліктях), та доповідають: **«Готовий!»**.

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: **"Вогонь!"**, по якій стрілець приводить зброю в готовність та виконує два постріли в мішень;

Після цього переходить у положення для стрільби з коліна, проводить бойову заміну магазина та виконує ще два постріли в мішень.

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) проводять півоберта праворуч (ліворуч), повертаючись обличчям до мішені та приставляють ногу; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що вся зміна закінчила стрільбу, подає команду: **«Зміна, зброю до огляду!»**.

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: **«Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«Зміна, до мішеней кроком руш!»** курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні учбові патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Зміна, заряджай!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне учбове місце.

УЧБОВЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки

3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі
----------	--	---

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

По закінченню тренування, провести короткий розбір помилок, зроблених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Заслухати доповіді старших учбових місць.
Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.
Дати завдання для самопідготовки.
Відповісти на запитання курсантів.
Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.
Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70;
2. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334;
3. НСС «9мм пістолет Макарова»;
4. Паспорт «9мм Форт-12(17)»;
5. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О.Савченко, В.І.Бабенко, І.А.Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

